

EU TECHNICAL ASSISTANCE
TO CIVIL SOCIETY ORGANISATIONS
IN THE WESTERN BALKANS AND TÜRKIYE

DG ENEST Udhëzimet
për mbështetjen e BE-së për shoqërinë civile
në rajonin e zgjerimit
2021-2027

Vlerësimi i 2024

Raporti për
KOSOVËN*

* Ky emërtim është pa paragjykim për pozicionet mbi statusin, dhe është në përputhje me UNSCR 1244/1999 dhe Opinionin e ICJ mbi Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës

Funded by
the European Union

Ky studim është realizuar nga një ekip kërkuesish, nën mbykqyrjen e projektit EU TACSO 3.

Eksperti udhëheqës dhe autori kryesor: Snježana Bokulić

Eksperti për analizën e të dhënave dhe anketën: Dr. Blerina Metanj Subashi

Anutorët e analizës së vendeve:

Natasha Mazari – Shqipëri
Kanita Kulić – Bosnia dhe Hercegovina
Sara Salihu – Kosovë
Marija Armenski – Maqedonia e Veriut
Jelena Pajović van Reenen – Serbi
Özge Konuralp – Turqi

Udhëheqësi i Ekipit i EU TACSO 3 – Richard Allen

Këshilltarët ligjor

Dr. Ersida Teliti – Shqipëri
Selim Kulić – Bosnia dhe Hercegovina
Alban Krasniqi – Kosovë
Miljan Vlaović – Mali i Zi
Goce Kocevski – Maqedonia e Veriut
Dejan Vučetić – Serbi
Assoc. Prof. Dr. Ulaş Karan – Turqi

Editimi: prof. Jonathan Boulting M.A. (Eng. Lit. Trinity, Cantab)

Dizajni grafik: Bojan Ivanović, Brigada Design

Beograd, Serbi, Qershor 2025

<https://tacso.eu>

Shkurtimet dhe Akronimet

AIP	Agjencia për Informim dhe Privatësi
AML	AntiMoney Laundering/Kundër Pastrimit të Parave
ASK	Agjencia e Statistikave e Kosovës
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
BCSDN	Balkan Civil Society Development Network/Rrjeti Ballkanik për Zhvillimin e Shoqërisë Civile
BQK	Banka Qendrore e Kosovës
CAF	Charities Aid Foundation/Fondacioni Charities Aid
CFT	CounterTerrorism Financing/Kundër Financimit të Terrorizmit
CIVIKOS	Një platformë e shoqërisë civile në Kosovë (emër i përdorur për angazhimin e OS-HC-ve)
CoE	Council of Europe/Këshilli i Evropës
CSO	Civil Society Organisation/Organizatë e Shoqërisë Civile
CY	Connecting Youth (që bashkon të rinjtë—referencë në dokumentet e politikave mbi garanacitë rinore dhe punësimin)
DG ENEST	DirectorateGeneral for Enlargement and Eastern Neighbourhood/Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim dhe Fqinjësinë me Lindjen
ECNL	European Center for NotforProfit Law/Qendra Evropiane për Ligjin Jofitimprurës
ECPMF	European Centre for Press and Media Freedom/Qendra Evropiane për Lirinë e Shtypit dhe të Medias
ECtHR	European Court of Human Rights/Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut
EU TACSO 3	EU Technical Assistance for Civil Society Organisations phase 3/Asistenca Teknike e BE-së për Organizatat e Shoqërisë Civile faza 3
EWB	European Western Balkans/Ballkani Perendimor Evropian
FATF	Financial Action Task Force/Task Forca për Veprim Financiar
FIU	Financial Intelligence Unit/Njësia e Inteligjencës Financiare
FKPK	Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës
FMN	Fondi Monetar Nderkombetar
GLPS	Group for Legal and Political Studies/Grupi për Studime Ligjore dhe Politike
IMF	International Monetary Fund/Fondi Monetar Nderkombetar
KAS	Kosovo Agency of Statistics/Agjencia e Statistikave e Kosovës
KCSF	Kosovar Civil Society Foundation/Fondacioni Kosovar për Shoqërinë Civile
KiE	Këshilli i Evropës
KKIE	Këshilli Kombëtar për Integrim Evropian

KPM	Komisioni i Pavarur i Medias
KPST	Kosovo Pension Savings Trust/Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës
KWN	Kosovo Women Network (Rrjeti i Grave Kosovare)
LGBTIQ	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex, and Queer
MCYS	Ministry of Culture, Youth and Sports/Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve
MF	Ministria e Financave
MIA	Ministry of Internal Affairs/Ministria e Punëve të Brendshme
MKRS	Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve
MoF	Ministry of Finance/Ministria e Financave
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
NGO	NonGovernmental Organisation/Organizatë Jo-Qeveritare
NJIF	Njësia e Inteligjencës Financiare
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights (of the OSCE)/Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (e OSBE-së)
OGG	Office for Good Governance/Zyra për Qeverisje të Mirë
OGP	Open Government Partnership/Partneriteti për Qeverisje të Hapur
OJQ	Organizatë Jo-Qeveritare
OPM	Office of the Prime Minister (of Kosovo)/Zyra e Kryeministrit (e Kosovës)
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe/Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
OSHC	Organizatë e Shoqërisë Civile
RCC	Regional Cooperation Council/Këshilli për Bashkëpunim Rajonal
RK	Republic of Kosovo/Republika e Kosovës
SIGMA	Emër i dhënë për Raportet e Monitorimit të SIGMA (një rrjet monitorimi i përdorur në këtë vlerësim)
SLAPP	Strategic Lawsuit Against Public Participation/Paditë Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike
TAK	Tax Administration of Kosovo/Administrata Tatimore e Kosovës
UNSCR	United Nations Security Council Resolution/Rezoluta e Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara
VoA	Voice of America/Zëri i Amerikës
ZKM	Zyra e Kryeministrit (e Kosovës)
ZQM	Zyra për Qeverisje të Mirë

Hyrje per Aneksin

Kjo analizë është një Aneks i DG ENEST Udhëzimet për mbështetjen e BE-së për shoqërinë civile në rajonin e zgjerimit 2021–2027: Raporti i Vlerësimit i 2024.

Ky vlerësim për Kosovën jep evidencë për situatën kundrejt treguesve të udhëzimeve për vitin 2024, dhe një krahasim me vitin paraardhës, 2023, dhe vitin e bazës së nisjes, 2021.

Ky Aneks jep një përmbledhje të të dhënave për vlerësimin e situatës në Kosovë kundrejt 59 treguesve të përfshirë në Udhëzimet. Ky Aneks duhet të lexohet së bashku me raportin kryesor, i cili gjendet në faqen e internetit taco.eu website.

Metodologjia

Vlerësimi i 2024 është bazuar në të dhëna të mbledhura si nga burime parësore ashtu edhe burime dytësore. Kërkimi parësor përfshiu anketat e organizatave të shoqërisë civile (OSHC) dhe zyrtarëve publik, së bashku me një analizë ligjore të legjislacionit relevant. Të dhënat dytësore përfshijnë rishikimin e raporteve dhe publikimeve të OSHC-ve, institucioneve kombëtare të të drejtave të njeriut, entiteteve qeveritare dhe palëve të tjera të interesuara.

Në shkurt 2025, dy grupe fokus janë organizuar për të vlerësuar efektivitetin dhe përfshirjen e procesit të konsultimit për zhvillimin e strategjisë së re qeveritare për bashkëpunimin me shoqërinë civile—një me organizatat e shoqërisë civile (OSHC) që morën pjesë në konsultime dhe një tjetër me ato që nuk kanë marrë pjesë.¹

Anketa e zyrtarëve publik u realizua nga 10 shkurt deri në 3 mars 2025. Ajo u dizajnuar për të grumbulluar pikëpamjet e shërbyesve civil që janë më së shumti direkt të angazhuar me OSHC-të në punën e tyre të përditshme. Anketa ishte anonime dhe kryesisht konsistoi në pyetje të mbyllura. Në Kosovë, njëzet e një përgjigje u morën nga zyrtarët që punojnë në institucione qendrore dhe lokale. Shumica e përgjigjeve ishin nga zyrtarë nga qeveria qendrore.

Anketa e OSHC-ve, e cila ofron informacion mbi kapacitetin organizativ dhe qëndrueshmërinë, u realizua nga 19 janari deri në 10 shkurt 2025. Cdo organizatë që dëshironte mund të merrte pjesë dhe anketa u shpërnda gjerësisht nëpërmjet disa kanaleve për të siguruar diversitet dhe përfshirje. Rrjetet

¹ Ky vlerësim është bazuar në dy grupe fokus cilësore të mbajtur në Kosovë me 5 dhe 6 Shkurt 2025. Secili grup fokus përfshiu përfaqësues të shoqërisë civile të përzgjedhur për të reflektuar balancën gjinore, diversitetin gjeografik, dhe pjesëmarrjen e minoriteteve. Një grup fokus mbledhi OSHC-të që kanë marrë pjesë në procesin e konsultimit në 2024 për Strategjinë Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile, ndërkohë që tjetri konsistoi në OSHC-të që kanë marrë ftesën por nuk kanë zgjedhur të marrin pjesë. Diskutimet pasuan metodologjinë e monitorimit rajonal për vlerësimin cilësor dhe janë përdorur këtu si të dhëna parësore për Treguesin 2.3.a. Në përputhje me angazhimin për konsultime përfshirëse dhe përfaqësuese, masa specifike u ndërmorën për të siguruar pjesëmarrjen e organizatave të shoqërisë civile serbisht-folëse. Ftesat u përkthyen dhe u shpërndanë në gjuhën serbe, dhe dy sesione të ndara të grupeve fokus u planifikuan me synimin për tu zhvilluar tërësisht në serbisht, për të siguruar aksesin dhe lehtësirat gjuhësore. Ndërkohë që këto përpjekje ishin dizajnuar për të promovuar pjesëmarrje të barabartë, nuk pati përgjigje nga organizatat e ftuara, dhe sesionet e planifikuara nuk u mbajtën për shkak të mungesës së pjesëmarrësve që kishin konfirmuar. Ekipi i vlerësimit mbetet i angazhuar për të mbështetur përfshirjen dhe do të vazhdojë të eksplorojë qasjet efektive për lehtësimin e pjesëmarrjes nga të gjithë komunitetet në proceset e ardhshme të konsultimit.

e shoqërisë civile, Qendra Burimore Kombëtare, agjensitë e Kombeve të Bashkuara, Zyra e BE-së në Kosovë, institucione të ndryshme publike dhe organizatat ndërkombëtare ndihmuan për shpërndarjen e anketës. Përgjigjet u filtruan për të përjashtuar ato që nuk përputheshin me profilin e grupit të synuar. Bazuar në volumin e përgjigjeve të vlefshme që u morën, dhe duke marrë në konsideratë numrin total të OSHC-ve të listuara në Regjistrin Qëndror zyrtar të Kosovës, gabimi statistikor është llogaritur në 9%.

Një total prej 116 përgjigje të vlefshme u morën nga OSHC-të pjesëmarrëse. Shumica e pjesëmarrësve kishin rol udhëheqës në organizatat e tyre. Specifikisht, 60% ishin drejtorë ekzekutiv, 14% u identifikuan si menaxherë, dhe 7% ishin menaxherë të lartë. Të tjerët përfshijnë kryetar bordi ose anëtar bordi (8%), administratorë (5%), dhe punonjës (5%).

55% e organizatave pjesëmarrëse operonin kryesisht në nivel lokal dhe pak më shumë së gjysma e tyre ishin të vendosura në Prishtinë. Balanca gjinore midis pjesëmarrësve ishte pothuaj baraz, me 48% që u identifikuan si gra dhe 52% si burra. Përsa i përket moshës, një pjesë e vogël (2%) ishin nën 20 vjeç, 13% ishin nga 21 në 30, dhe shumica—57%—ishin midis 31 dhe 50. Rreth 28% e pjesëmarrësve ishin më shumë se 51 vjeç.

Një në katër pjesëmarrës u shpreh se i përkiste një minoriteti, grupi të marginalizuar ose grupi komunitar. Ndër ta, 3% u identifikuan si persona me aftësi të kufizuara, 5% si anëtare të komuniteteve Rome, Ashkali, ose Egjiptian, dhe 12% si pjesë e një komuniteti etnik. 2% të tjerë u identifikuan si pjesë e komunitetit LGBTIQ, ndërsa 4% nuk treguan nëse i përkisnin ndonjë grupi specifik.

Përsa i përket vjetërsisë së organizatave, 72% e OSHC-ve janë krijuar në 20 vitet e fundit. Rreth 30% e tyre janë krijuar nga 2011 - 2021. Një pjesë e vogël—vetëm 3%—operojnë që nga 1990, ndërsa 28% ishin relativisht të reja, të krijuara pas 2021. Pothuaj të gjitha organizatat e anketuara (99%) ishin të regjistruara zyrtarisht. Përsa i përket formës ligjore, 86% ishin shoqata ose OJQ, dhe pjesa tjetër fondacione (4%), institute (3%), degë lokale të organizatave ndërkombëtare (2%), sindikata (1%), kooperativa jo-fitimprurëse (1%), dhe kompani jo-fitimprurëse (1%).

Fusha e veprimtarisë së OSHC-ve ishte shumë e ndryshme. Një numër i konsiderueshëm i pjesëmarrësve—30%—raportuan se punonin në fushën e të drejtave të njeriut. Pas tyre ishin ato të përqëndruara në edukim, kërkim dhe inovacion (28%), ndjekur nga organizatat që merren me të rinjtë dhe të drejtat e të rinjve (23%). Rreth 20% raportuan se punojnë në zhvillim socio-ekonomik, ndërsa të tjerët ishin në fusha të tilla si përfshirja sociale (16%), arti dhe kultura (15%), mjedisi, të drejtat e minoritetit, mos-diskriminimi, dhe klima (12%). Një numër i vogël i organizatave punojnë në zhvillim komuniteti (10%), barazi gjinore dhe të drejtat e LGBTIQ, të drejtat e aftësisë së kufizuar, dhe pjesëmarrjen e publikut në proceset vendim-marrëse (7% secili).

Ku u pyetën për madhësinë e organizatës, shumica e OSHC-ve janë nga kategoria e organizatave të vogla. Rreth 66% raportuan se kanë nga 1 në 10 staf me kohë të plotë ose të pjesshme dhe vullnetarë. 19% punësojnë 11 deri në 20 njerëz, 11% kanë ekupe midis 21 dhe 50, dhe vetëm 3% raportuan një fuqi punëtore prej më shumë se 50 njerëz në kohën e anketës.

Financiarisht, 36% e organizatave thanë se qarkullimi i tyre vjetor në 2024 ishte deri në 25,000 Euro, dhe 14% e tyre raportuan më pak se 5,000 Euro. Një tjetër 7% ishin në kategorinë 25,000 - 50,000 Euro, dhe 12% në kategorinë 50,000 - 100,000 Euro. Rreth 19% e organizatave raportuan qarkullim midis 100,001 dhe 500,000 Euro, ndërsa 9% kalonin 500,000 Euro. Një pjesë e vogël—11%—raportuan se nuk kishin qarkullim vjetor në 2024.

Nga 2021 në 2024, kampioni i OSHC-ve në Kosovë ka mbetur shumë konsistent përsa i përket përfaqësimit gjeografik, tipit të organizatës, dhe fushës së veprimtarisë. Anketa e OSHC-ve në 2021 mori 83 përgjigje të vlefshme, duke u rritur në 105 në 2023 dhe 116 në 2024. Megjithatë numri i pjesëmarrësve është rritur vit pas viti, profili i kampionit nuk ka ndryshuar shumë dhe ka mbetur konsistent.

Përsa i përket shpërndarjes gjeografike, përqindjet janë të ngjashme me ato të 2023: rreth gjysma e pjesëmarrësve janë nga kryeqyteti dhe gjysma tjetër nga pjesa tjetër e vendit.

Vendi	2023	2024
Prishtina	50%	53%
Pjesa tjetër e vendit	50%	47%

Përsa i përket shpërndarjes rajonale, kampioni ishte i ngjashëm me atë të 2023.

Në cilin rajon të Kosovës është organizata juaj?	2023	2024
Prishtina	50%	53%
Ferizaj		3%
Prizren	24%	12%
Peja	6%	6%
Gjilan	4%	5%
Gjakova		7%
Mitrovica Jug	10%	8%
Mitrovica Veri	8%	4%
Nuk ka vend		2%
Totali	105	116

Forma ligjore e OSHC-ve mbetet e qëndrueshme me shoqatat ose OJQ që përbëjnë shumicën më të madhe me rreth 85–90% në të gjithë vitet.

Fusha tematike e organizatave gjithashtu tregon konsistencë ndër vite, me të drejtat e njeriut, edukimin dhe kërkimin, të rinjtë, zhvillimi social-ekonomik, dhe përfshirja sociale që janë rregullisht sektorët kryesorë të angazhimit. Madhësia dhe struktura e organizatës gjithashtu mbetet e krahasueshme, me shumicën e organizatave që janë të vogla (1–10 staf ose vullnetarë) dhe të regjistruar zyrtarisht. Në mënyrë të ngjashme, të dhënat financiare tregojnë trende konsistente, me një shumicë të organizatave që cdo vit raportojnë një qarkullim vjetor deri në 25,000 Euro. Përfaqësimi demografik—si balanca gjinore, moshë, dhe përkatesia në minoritete ose komunitete të marginalizuara—gjithashtu ishte brenda një game relativisht të qëndrueshme.

Vlerësimi kundrejt treguesve

Për treguesit që vlerësohen normativisht, si përputhja me legjislacionin ose standardet, sistemi i mëposhten i semaforëve është përdorur për të dhënë një paraqitje të shpejtë vizuale:

5 – plotëson të gjithë standardet
4 – plotëson shumicën e standardeve
3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2 – plotëson standardet minimalisht
1 – nuk plotëson standardet

Sistemi i semaforëve është aplikuar tek ato tregues ku një vlerësim i tillë është konsideruar si me kuptim. Ai është bazuar ose në të dhëna të mbledhura nëpërmjet anketës së OSHC-ve ose në analizë të hollësishme të ligjeve të aplikueshme, politikave dhe procedurave kundrejt standardeve. Justifikimi i vlerësimit gjendet në raport.

Treguesit e tjerë japin një panoramë të trendeve vit-pas-viti duke filluar nga baza e nisjes e vendosur në 2021 dhe vlerësimin e dytë të bërë në 2023.

Objektiva Specifike 1

Ka një mjedis mundësues për shoqërinë civile për të realizuar aktivitetet e saj.

OS 1.1. Të gjithë individët dhe subjektet juridike në rajonin e zgjerimit mund të krijojnë, të bashkohen dhe të marrin pjesë në organizatat jo-formale dhe/ose të regjistruara, mund të mbledhen dhe të shprehen lirisht.

Treguesi 1.1.a: Masa në të cilën legjislacioni relevant kombëtar mundëson që:

- Shoqatat mund të krijohen ose regjistrohen pa asnjë lloj diskriminimi;
- Nuk ka kufizime të paligjshme për gamën e aktiviteteve ose arritjen e objektivave të tyre;
- Shpërndarja e tyre mund të ndodhë vetëm pas një vendimi nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme;
- Nuk ka kufizime të paligjshme për lirinë e tubimit paqësor;
- Liria e shprehjes ushtrohet nga të gjithë dhe nuk ka kufizime të paligjshme.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, kuadri ligjor i Kosovës për lirinë e tubimit, grumbullimin paqësor dhe lirinë e shprehjes vazhdoi të plotësojë shumicën e standardeve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Ndërkohë që u bënë përmirësime të dukshme—sidomos nëpërmjet amandamenteve në ligjet ekzistuese dhe adoptimin e akteve nën-ligjore që synojnë rritjen e qartësisë procedurale dhe mbikqyrjes rregullatore—ngelen disa probleme. Këto përfshijnë kërkesat e rritura burokratike që mund të pengojnë tubimet, hendeqet në mbrojtjen e grumbullimeve spontane, paqartësia potenciale në kompetencat e policisë, dhe shqetësimet e vazhdueshme lidhur me pavarësinë dhe transparencën e autoritetit rregullues të medias.

Ligji Për Lirinë e Asocimit në OJQ-të (Nr. 06/L-043)² është amenduar në 2024 nga Ligji Nr. 08/L-244³, i cili parashikon disa ndryshime procedurale, përfshirë zgjatjen e afatit të regjistrimit për OSHC-të nga 30 në 45 ditë. Ndërsa kjo masë është paraqitur si një përpjekje për t'ju dhënë më shumë kohë autoriteteve publike për të bërë një vlerësim të plotë—duke përmirësuar kështu transparencën dhe qartësinë ligjore—ajo ka ngritur shqetësime lidhur me nevojën, proporcionalitetin dhe përputhjen me standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut.⁴

Specifikisht, rritja me 50% në kohën e regjistrimit—e konsideruar e gjatë sipas standardeve krahasuese—mund të vonojë pa arsye gadishmërinë operationale të organizatave të krijuara rishtazi, sidomos në kontekste të ndjeshme nga pikëpamja kohore. Si të tilla, amandamenti mund të krijojë një barrierë jo-proporcionale dhe të panevojshme për ushtrimin e të drejtës për lirinë e asociimit, në vend që të rrisë masat mbrojtëse procedurale, siç synohet. Kjo është veçanërisht problematike në kuadrin e instrumenteve të rëndësishme ndërkombëtare, përfshirë Udhëzimet e OSBE/Komisionit të Venecias të Këshillit të Evropës

² Ligji Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asocimit në Organizatat Jo-Qeveritare: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=19055>

³ Ligji Nr. 08/L-244 Për Ndryshimin Dhe Plotësimin E Ligjit Nr. 06/L-043 Për Lirinë E Asociimit Në Organizata Joqeveritare: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85110>

⁴ Ligji Nr. 08/L-244, Neni 11, zgjatja e afateve të regjistrimit: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

mbi Lirinë e Asocimit⁵ dhe jurisprudencën e ECtHR (Çeshtja 4439/04)⁶, e cila nënvizon se procedurat e regjistrimit duhet të jenë në kohë, të aksesueshme dhe të mos bëhen një barrë. Njëkohësisht, kuadri ligjor i Kosovës vazhdon të lejojë individët dhe grupet informale qytetare të operojnë pa u regjistruar si subjekte ligjore, një masë mbrojtëse kjo e detajuar më tej nën Treguesin 1.5.a.

Amandamentet e 2024 në Ligjin Mbi Lirinë e Asociimit në OJQ-të (Ligji Nr. 08/L-244) gjithashtu përforcojnë kërkesat mbi llogari-dhënien dhe mbikyrjen. Një ndryshim kryesor kërkon që OSHC-të e huaja dhe ndërkombëtare që operojnë në Kosovë të regjistrojnë degën e tyre lokale, duke siguruar përshatjen me kuadrin ligjor të Kosovës. Ndërkohë që kjo kërkesë synon të sigurojë llogari-dhënien dhe mbikqyrjen, kjo mund të jetë një sfidë administrative cila mund të vonojë ose pengojë bashkëpunimin dhe angazhimin ndërkombëtar me shoqërinë civile në Kosovë. Më tej, ndëshkimet për mos-plotësimin e kërkesave administrative, si mos-përditësimi i të dhënave organizative, tani procesohen nën Ligjin Mbi Shkeljet e Vogla, duke standardizuar zbatimin nga sektori dhe duke reduktuar paqartësinë në procedurat sanksionuese.⁷ Ky ligj standardizon procedurat sanksionuese duke i kategorizuar këto si shkelje të vogla administrative, që dënohen me gjoba proporcionale dhe transparente në vend të pasojave ligjore serioze. Ky ndryshim ndihmon në reduktimin e paqartësisë në zbatim dhe siguron aplikim më konsistent të gjobave në sektorin e OSHC-ve. Megjithë këto ndryshime, mbetet thelbësore që regjistrimi dhe kërkesat për OSHC-të e huaja të aplikohen pa diskriminim, në përputhje me garancitë kushtetuese të Kosovës dhe detyrimeve ndërkombëtare lidhur me lirinë e asociimit.

Një përparim i rëndësishëm në 2024 ishte krijimi i Komisionit të Ankimimeve për OJQ-të, krijuar me Rregulloren Nr. 01/2024⁸ të Ministrisë së Punëve të Brendshme. Ky Komision ka për detyrë të rishikojë vendimet administrative lidhur me regjistrimin, çregjistrimin dhe statusin e OSHC-ve.⁹ Përbërja e tij përfshin një përfaqësues nga sektori i OSHC-ve, duke krijuar një process rishikimi më pjesëmarrës dhe më përfshirës. Tani ankesat administrative duhet të zgjidhen nga ky Komision përpara se ato të apelojnë tek gjyqësori. Kjo hallkë e shtuar siguron një zgjidhje të strukturuar të mosmarrëveshjeve, duke lehtësuar presionin mbi gjykatat dhe reflekton parimet e drejtësisë administrative dhe dëgjimit të palëve.¹⁰ Sidoqoftë, kërkesa për të konsumuar procesin e rishikimit administrativ para se të shkosh në gjykatë mund ta vonojë zgjidhjen në raste urgjente dhe pavarësia dhe transparencja operationale e Komisionit duhet të monitorohet nga afër për të siguruar efektivitetin e tij. Këto amandamente gjithashtu përfshijnë rishikime teknike duke qartësuar se shpërndarja ose çregjistrimi i OSHC-ve mund të finalizohet vetëm me vendim gjykate, duke përforcuar sigurinë ligjore dhe sundimin e ligjit lidhur me çështjet që lidhen me ekzistencën e shoqatave.¹¹ Nuk janë raportuar sfida lidhur me zbatimin, por aplikimi i këtyre masave duhet të monitorohet për të siguruar se organet administrative nuk tejkalojnë rolin e tyre duke inicuar ose vendosur shpërndarjen pa një proces ligjor.

Në fushën e lirisë së shprehjes, kuadri ligjor është përditësuar nëpërmjet adoptimit të Ligjit mbi Komisionin e Pavarur të Medias - KPM në Korrik 2024. Ligji synon të fuqizojë autoritetin rregullator dhe të përmirësojë qeverisjen e shërbimeve të medias audiovizuale duke e përputhur legjislacionin me Direktivën e BE-së për Shërbimet e Mediat Audiovizuale.¹² Ligji jep parimet e proporcionalitetit të sanksioneve dhe detyrimet për mbrojtjen e të miturve dhe për të siguruar aksesin në përmbajtje. Sidoqoftë, efektiviteti i ligjit varet nga qartësimi i mëtejshëm i legjislacionit, sidomos lidhur me kategorizimin e shërbimeve të ndryshme të medias dhe mbrojtjen për pavarësinë editoriale. Disa rekomandime kryesore për sigurimin e transparencës së plotë të pronësisë së medias dhe autonomisë institucionale të KPM-së nuk janë

5 OSCE, ODIHR, 2015

6 Case of Ismayilov v. Azerbaijan (Application no. 4439/04), 2008: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-84461%22%5D%7D>

7 Ligji Nr. 08/L-244: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

8 Rregulloren Nr. 01/2024 Për Komisionin e Ankesave për Organizatat Joqeveritare: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=96922>

9 Rregulloren Nr. 01/2024 Për Komisionin e Ankesave për Organizatat Joqeveritare: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=96922>

10 Ligji Nr. 08/L-244, Neni 43: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

11 Ligji Nr. 08/L-244, rishikimet teknike mbi shpërndarjen dhe çregjistrimin e OJQ-ve: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

12 Ligji Për Komisionin e Pavarur të Medias (2024) po shyrtohet, nuk është akoma publik.

adresuar plotësisht gjatë adoptimit. Ndërkohë që synimi është që të çohet përpara llogaridhënia dhe mbikqyrja e medias, zbatimi dhe qartësimi i mëtejshëm i legjislacionit janë të nevojshme për të arritur plotësisht objektivat e ligjit, sidomos lidhur me pavarësinë e medias dhe kategorizimin e qartë të shërbimeve të medias.¹³ Nga Prilli 2025, ligji po rishikohet në vijim të një kërkesë nga grupet politike opozitare.

Lidhur me lirinë e tubimit paqësor, legjislacioni parësor ka ngelur i pandryshuar në 2024, por dy akte nën-ligjore janë adoptuar për të qartësuar aspektet procedurale lidhur me organizimin e tubimeve publike.

Së pari, një Rregullore e Ministrisë së Puneve të Brendshme (MPB) Nr. 06/2024¹⁴ jep procedurat për përfshirjen e oficerëve të policisë shtesë në ngjarjet publike. Është e rëndësishme të bëhet dallimi midis ngjarjeve publike dhe tubimeve publike, sepse ato trajtohen ndryshe në kuadrin ligjor të Kosovës. Tubimet publike—sikurse përcaktohet në Ligjin mbi Tubimet Publike—referohen tek grumbullimet paqësore, përfshirë protestat dhe demonstrimet dhe janë përgjithësisht të mbrojtura nga e drejta për lirinë e grumbullimit paqësor. Ato nuk mund të bëhen spontanisht dhe tipikisht kërkojnë lajmërim paraprak por jo autorizim. Ndryshe nga kjo, ngjarjet publike—një term i përdorur në ligjin e ri—i referohet aktiviteteve të organizuara dhe të para-planifikuara si koncertet, festivalet, ose ndeshjet sportive, shpesh me qëllime tregëtare ose argëtuese. Këto ngjarje kërkojnë njoftim me të hershem dhe me të detajuar (të paktën 7 ditë përpara) dhe mund të përfshijnë marrveshje me policinë, përfshirë edhe përgjegjësitë financiare për siguri shtesë. Rregullorja nuk aplikohet për tubimet spontane ose grumbullimet publike në kuptimin ligjor, duke krijuar një hendek lidhur me udhëzimet për demonstratat e paplanifikuara, që janë një e drejtë, që prapë se prapë mund të kërkojnë prezencën e policisë.

Organizatorët duhet të paraqesin kërkesa zyrtare të paktën shtatë ditë përpara një ngjarje, përfshirë një vlerësim të rrezikut dhe detaje logjistike. Pas aprovimit, një marrëveshje bëhet midis organizatorëve dhe Policisë së Kosovës, ku detajohen përgjegjësitë e policisë dhe detyrimet financiare të organizatorëve. Të gjitha kostot që lidhen me shërbimet e policisë duhet të paguhën brenda dhjetë ditëve pas ngjarjes. Ndërkohë që kjo rregullore përmirëson transparencën dhe planifikimin për ngjarjet publike, ajo nuk ofron udhëzime për aplikimin e këtyre procedurave në rastin e grumbullimeve spontane, duke krijuar potencialisht një boshllëk për rastet urgjente dhe situatat e paparashikuara. Përveç kësaj, kërkesa që organizatorët të përballojnë kostot financiare të shërbimeve shtesë policore mund të dekurajojnë grupet më të vogla dhe me fonde më të pakta për të organizuar ngjarje publike.¹⁵

Së dyti, Rregullorja (MPB) Nr. 03/2023 (zbatuar në 2024) formalisht përcakton strukturën dhe mandatin e Komisionit të Ankimit mbi Tubimet Publike. Komisioni është përgjegjës për rishikimin e ankesave mbi vendimet e policisë lidhur me kufizimet ose ndalimet e tubimeve publike. Rregullorja përshkruan të drejtat procedurale, afatet e vendimit, dhe proceset për dorëzimin e provave, duke fuqizuar llogaridhënien e veprimeve administrative të lidhura me tubimet paqësore.¹⁶

Së fundi, aksesimi në përfitimet ligjore të OSHC-ve është fuqizuar nëpërmjet zbatimit të ndryshimeve në Nenin 43 të Ligjit Mbi Lirinë e Asocimit në OJQ, adoptuar në 2024. Kjo është trajtuar më tej nën Treguesin 1.2.a.

13 Ligji Për Komisionin e Pavarur të Medias (2024) po shyrtohet, nuk është akoma publik në kohën e zhvillimit të këtij vlerësimi.

14 Ligji Nr. 08/L-166 Për Tubime Publike: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=70935>

Sipas Rregullores, ngjarje publike do të thotë të gjithë organizatat tregëtare dhe jo-tregëtare të cdo lloji, përfshirë aktivitetet kulturore, humanitare, sportive, fetare dhe argëtuese, konkurruese dhe jo-konkuruese, të cilat nuk janë konsideruar të jenë tubime publike dhe të cilat janë mbajtur në vende publike ose vende të hapura për publikun.

15 Vlerësimi i Treguesit 1.1.a bëhet bazuar mbi analizën ligjore parësore dhe një sërë burimesh dytësore për të vlerësuar masën në të cilën legjislacioni vendas në Kosovë jep garanci për lirinë e asociimit, tubimit dhe shprehjes. Këto burime të tjera hedhin dritë mbi zhvillimet e fundit ligjore, interpretimet dhe shqetësimet e ngritura nga shoqëria civile, organizatat ndërkombëtare, media, dhe palët e tjera të interesuara. Specifikisht, analiza ka marrë parasysh: Opinion Ligjor Për Projekt-ligjin Për Komisionin e Pavarur të Medias të Kosovës: <https://rm.coe.int/legal-opinion-on-the-draft-law-on-the-independent-media-commission-of-1680afd33b>;

Reagim nga opozita dhe media: <https://www.evropaelire.org/a/pdk-kushtetuese-ligje-kpm-kpk-33041705.html>; Advocates sound alarm over Kosovo's new media law: <https://www.voanews.com/a/advocates-sound-alarm-over-kosovo-s-new-media-law/7724910.html>;

Deklarate e Misionit të OSBE-se në Kosovë mbi ligjin e ri Për Komisionin e Pavarur të Medias: <https://www.osce.org/mision-in-kosovo/572641>;

Media Freedom Rapid Response: <https://www.ecpmf.eu/kosovos-media-law-enables-political-capture-of-media-regulatory-body/>

16 Rregullore (MPB) Nr. 03/2023 Për Komisionin e Apelimit mbi Tubimet Publike: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=70935>

OS 1.2. Autoritetet publike mbrojnë OSHC-të nga ndërhyrjet dhe sulmet dhe repektojnë të drejtën e tyre të privatësisë.

Treguesi 1.2.a: Sa OSHC-të kanë mundësinë e një ndërhyrje efektive për të sfiduar ose kërkuar rishikimin e vendimeve që prekin ushtrimin e të drejtave të tyre.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, kuadri ligjor ka mbrojtur aksesin në një rishikim në përputhje me standardet ndërkombëtare, por ngelen boshllëqe në zbatimin praktik dhe aksesueshmërinë. Ndryshimet janë bërë nëpërmjet amandamentit të Ligjit Mbi Lirinë e Asociimit në OJQ-të nën Ligjin Nr. 08/L-244, duke përfshirë masa procedurale mbrojtëse për organizatat e shoqërisë civile që të sfidojnë vendimet që prekin ushtrimin e të drejtave të tyre.¹⁷

Neni 43 i amenduar krijon një Komision Apelimi si një trupë administrative përgjegjëse për rishikimin e vendimeve përfundimtare të marra nga autoritetet publike nën Ligjin e OSHC-ve. Komisioni është dizenuar nga Ministri i Administratës Publike dhe përbëhet nga tre anëtarë, njeri nga të cilët duhet të jetë nga sektori i OSHC-ve. Kjo është hera e parë që ligji përcakton një organ për të trajtuar ankesat administrative të kësaj natyre.

Për të operacionalizuar nenin e ri, është adoptuar një akt nën-ligjor¹⁸ që përcakton përbërjen, mandatin dhe procedurat e Komisionit të Apelit. ¹⁹ Rregullorja përshkruan përgjegjësitë se si ankesat dorëzohen dhe procesohen, kohën e rishikimit të tyre, dhe kërkesat për pranueshmërinë. Sidoqoftë, zbatimi i këtij akti nën-ligjor pengohet nga disa të meta. Promovimi i tij është i kufizuar dhe nuk është e qartë në se është publikuar siç duhet në Gazetën Zyrtare, duke ngritur shqetësime mbi transparencën dhe aksesin. Këto çështje mund të pengojnë ndërgjegjësimin dhe aftësinë e OSHC-ve për të ushtruar të drejtën e tyre të garantuar rishtazi për apelim. Ndërsa ndryshimet përbëjnë një hap pozitiv përpara drejt një rregullimi më të fortë ligjor për OSHC-të, mungesa e publikimit dhe ndërgjegjësimit të gjerë lidhur me aktin nën-ligjor minon efektivitetin e tij të menjëhershëm dhe ngre pikëpyetje mbi zbatimin e tij në praktikë.

Masa të tjera mbrojtëse janë siguruar nëpërmjet Ligjit Mbi Procedurat e Përgjithshme Administrative (05/L-031)²⁰ dhe Ligjin Mbi Konfliktet Administrative (08/L-182)²¹, të cilët së bashku ofrojnë udhëzime të detajuara mbi të drejtën e apelit dhe rishikimit gjyqësor të vendimeve administrative.

Masa e rishikimit është zgjeruar gjithashtu. Nën ligjin e amenduar, OSHC-të mund të kundërshtojnë çdo vendim përfundimtar të marrë nga autoritetet nën ligjin mbi OSHC-të, me amendimet e vitit 2024 në Ligjin Mbi Lirinë e Asociimit në OJQ-të (Ligji Nr. 06/L-043, amenduar me Ligjin Nr. 08/L-244), specifikisht nëpërmjet rishikimit të Nenit 43. Neni i amenduar vendos në mënyrë të qartë Komisionin e Apelit si organi rishikues i shkallës së parë për ankesat dhe shtrin të drejtën për apelim duke përfshirë të gjithë

17 Ligji Nr. 08/L-244 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asociimit në Organizata Joqeveritare, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, 2024: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

18 Akt nën-ligjor i adoptuar nga Ministria e Punëve të Brendshme në 2024 që rregullon përbërjen, mandatin dhe procedurat e Komisionit të Apelit.

19 Ligji Nr. 08/L-244, "Neni 43 amandamentet:
E drejta e ankesës.

1. Kundër secilit vendim përfundimtar sipas ligjit bazik dhe këtij ligji, lejohet ankesa në pajtim me rregullat e përcaktuara në Ligjin përkatës për Procedurën e Përgjithshme Administrative.

2. Organ epror që shqyrton ankesat sipas këtij neni është Komisioni i Ankesave i themeluar me vendim të Ministrit përkatës për Administratën Publike, me përbërje nga tre (3) anëtarë, njëri nga të cilët duhet të jetë përfaqësues nga sektori i OJQ-ve.

3. Mënyra e zgjedhjes, mandati dhe përbërja e komisionit të ankesave përcaktohet me akt nënligjor të nxjerrë nga Ministri i Ministrisë përkatëse për Administratë Publike.

20 Ligji Për Procedurën e Përgjithshme Administrative (05/L-031): <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12559>

21 Ligji Për Konfliktet Administrative (08/L-182): <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85181>

vendimet përfundimtare të nxjerra nën Ligjin Mbi OJQ-të. Ky zhvillim përfshin masa mbrojtëse të strukturuar procedurale dhe siguron përfaqësimin e sektorit të OSHC-ve në Komision. Apelimet rishikohen fillimisht nga Komisioni i Apelimit, pas të cilit mund të jetë i nevojshëm ndonjë veprim ligjor në përputhje me Ligjin Mbi Procedurat e Përgjithshme Administrative²² dhe Ligjin Mbi Konfliktet Administrative.²³ Ndërsa mekanizmi është vendosur dhe rregulluar formalisht në 2024, nuk ka të dhëna lidhur me operimin praktik gjatë periudhës së raportimit. Nuk ka informacion nëse Komisioni ka filluar shqyrtimin e apelimëve, mbi numrin e rasteve ose reagimin kundrejt procesit të rishikimit, duke kufizuar aftësinë për të pasur akses në zbatimin e hershëm.

Në 2024, Udhëzimi Administrativ Nr. 12/2022²⁴ i lëshuar fillimisht nga Ministria e Punëve të Brendshme—ka qënë në fuqi dhe i pandryshuar. Ky udhëzim, i cili ka amenduar kërkesat e Ligjit Nr. 06/L-043 Mbi Lirinë e Asociimit në Organizatat Jo-Qeveritare, ka hequr mekanizmin e diskutueshëm që lejon pezullimin e përkohshëm të aktivitetit të OSHC-ve bazuar në kërkesën e institucioneve të sigurisë. Këto ndryshime ishin bërë nga Ministria në 2022, me synimin për të përputhur aktet nën-ligjore me granacitë kushtetuese dhe standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Asnjë udhëzim i ri nuk ka zëvendësuar ose ndryshuar këtë rregullore në periudhën e raportimit 2024 dhe kjo vazhdon të reflektojë angazhimin e Ministrisë për të reduktuar kufizimet arbitrare mbi operimin e OSHC-ve.

Në 2024, nuk ka pasur ndryshime legjislative që ndikojnë në komponentët e tjerë të kuadrit të korrektimit ligjor përtej Komisionit të Apelimit. Procedura e apelimit mbetet e mbështetur në garancitë e përgjithshme procedurale të përfshira në ligjet ekzistuese.

Anketa e OSHC-ve tregon se në 2024, 5% e OSHC-ve në Kosovë raportojnë të jenë të afta të kundërshtojnë vendimet që prekin të drejtat e tyre, ndërsa 12% raportojnë se ata nuk kanë mundur ta bëjnë këtë. Këto rezultate janë të ngjashme me ato të 2023, kur asnjë OSHC raportoi se ishin të afta të kundërshtojnë vendime të tilla dhe 4% raportuan se nuk kishin mundësi ta bëjnë këtë. Në 2021, përqindja e OSHC-ve me akses në korrektim efektiv ishte 2%, dhe 10% e OSHC-ve thanë se nuk kishin mundësi të kundërshtojnë vendime të tilla.

Në anketën e 2024, 78% e OSHC-ve raportuan se nuk kanë hasur në vendime nga autoritetet qeveritare që kanë ndikuar negativisht në aftësinë e tyre për të ushtruar të drejtat e tyre. Në 2021, 77% në 2023, 78% e OSHC-ve raportuan se vendimet e qeverisë nuk kanë ndikuar negativisht punën e tyre. Sidoqoftë, 6% në 2023 dhe 13% në 2021 hasën në vështirësi në aksesimin e masave korrektuese për shkak të mungesës së një procesi të strukturuar të apelimit.

22 Ligji Nr. 05/L-031 Për Procedurën e Përgjithshme Administrative, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12559>

23 Ligji Për Konfliktet Administrative (08/L-182): <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85181>

24 Ligji Nr. 08/L-244 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asociimit në Organizata Joqeveritare: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055>

Treguesi 1.2.b: Masa në të cilën OSHC-të janë të mbrojtura me ligj kundrejt kërcënimeve, sulmeve, ngacmimeve ligjore dhe trajtimit diskriminues, në veçanti:

- Kërcënimet përfshirë intimidimin, ngacmimin, shpifjen, si dhe gjuhën e urrejtjes, fizikisht dhe online;
- Sulmet përfshirë aktet e dhunës, abuzimit fizik, kontrollit dhe dëmtimit të pronës;
- Ngacmimi juridik përfshirë arrestimin ose ndalimin arbitrar, ndërhyrjen e paligjshme në komunikime, abuzimin me procedimet dhe kërcënimet penale, civile dhe administrative;
- Trajtimi diskriminues përfshirë kërkesat jo-proporcionale të raportimit për OSHC-të.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, nuk ka pasur ndonjë ndryshim ligjor ose nën-ligjor në Kosovë lidhur me mbrojtjen e organizatave të shoqërisë civile (OSHC) nga kërcënimet, sulmet, ngacmimet ligjore ose trajtimi diskriminues. Kuadri ekzistues bazohet në Kodin Penal (2019) dhe Ligjin Mbi Lirinë e Asocimit në OJQ-të (Nr. 06/L-043), të amenduar së fundi nga Ligji Nr. 08/L-244.

Neni 13 dhe 14 i Ligjit Mbi Lirinë e Asocimit në OJQ-të²⁵ ngelen kërkesat kryesore ligjore lidhur me këtë tregues. Neni 13 konfirmon pavarësinë e OJQ-ve nga institucionet shtetërore dhe përshtet një numër detyrimesh nga autoritetet publike, përfshirë trajtimin e OSHC-ve me respekt, barazi dhe pa diskriminim; duke mbështetur dhe promovuar aktivitetet e tyre; duke ofruar një mjedis pune sic duhet; duke mbrojtur OSHC-të nga ndërhyrja e palëve të treta; duke mos ndërhyrë në të drejtat dhe liritë e tyre; dhe duke siguruar transparencën në të gjitha format e bashkëpunimit dhe mbështetjes.

Neni 14 thekson se cdo kufizim apo ndalim mbi aktivitetet e OSHC-ve duhet të bazohet në parimin e proporcionalitetit, duhet të vendoset gjyqësisht, dhe duhet të lidhet me sjellje që kërcënojnë rendin kushtetues ose sigurinë publike.²⁶ Këto kërkesa ofrojnë një nivel themelor të mbrojtjes së OSHC-ve dhe janë në përputhje me kërkesën se cdo ndërhyrje duhet të jetë e justifikuar ligjërisht dhe e nevojshme në një shoqëri demokratike.

Vlerësimi i 2024 gjithashtu konfirmoi një numër problemesh në kuadrin ligjor, të cilat ngelën të pa-adresuar. Megjithatë kërkesat ligjore të referuara më lart aplikohen gjerësisht, nuk ka përcaktime ose kërkesa specifike ligjore që adresojnë kërcënimet, frikësimin, ose gjuhën e urrejtjes kundrejt OSHC-ve, si online ashtu dhe fizikisht. Ligji gjithashtu nuk jep mbrojtje procedurale kundër ngacmimeve gjyqësore sic janë procedimet penale, civile apo administrative, përfshirë paditë strategjike kundër pjesëmarrjes publike (*strategic lawsuits against public participation – SLAPPs*) që mund të përdoren për të frikësuar OSHC-të.

Më tej, Kodi Penal i Kosovës²⁷, ndërsa kriminalizon veprimet e dhunës në përgjithësi, dhunimin fizik, dëmtimin e pronës dhe kontrollin e paligjshëm, nuk përfshin OSHC-të si një kategori specifike e mbrojtur. Ndryshe nga organizatat ndërkombëtare, të cilat përfitojnë nga mbrojtja e shprehur qartë në Kodin Penal, OSHC-të vendase duhet të mbështeten në kërkesat e përgjithshme, të cilat mund të mos reflektojnë mjaftueshëm rreziqet specifike dhe dobësinë me të cilat përballen këto aktorë në praktikë.

Shqetësimet lidhur me lirinë e shprehjes—të lidhura ngushtë me sigurinë operationale të OSHC-ve advokuese—janë ngritur gjithashtu në Raportin e 2024 të Barometrit të Informacionit të Përditësuar të IREX (IREX Vibrant Information Barometer–VIBE), i cili shënoi një rënie në renditjen e Kosovës në Indeks të Lirisë së Shtypit në Botë (World Press Freedom Index). Kjo rënie ngre alarmin për presionin në rritje mbi aktorët e shoqërisë civile dhe të medias, kur raporti vë re se “gazetarët dhe organet e medias

25 Ligji Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asocimit në OJQ, Neni 13, amenduar nga Ligji Nr. 08/L-244: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

26 Ligji Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asocimit në OJQ, Neni 14: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055&langid=2>

27 Kodi Nr. 06/L-074 Kodi Penal i Republikës së Kosovës: <https://md.rks-gov.net/desk/inc/media/A5713395-507E-4538-BED6-2FA2510F3FCD.pdf>

përballen me veprime ndëshkuese,” një dinamike që në mënyrë të ngjashme ndikon edhe tek OSHC-të monitoruese (watchdog).²⁸

Treguesi 1.2.c: Pjesa e OSHC-ve që operojnë efektivisht, pa kërcënime, sulme, ngacmime juridike, në kuptimin e:

- Numrit të ankesave për mungesën e mbrojtjes për OSHC-të;
- Numrin e sulmeve mbi OSHC-të dhe anëtarët e tyre;
- Numrin e rasteve të dëmtimit të pronës;
- Numrin e rasteve kur zyrat e OSHC-ve janë kontrolluar në mënyrë të paligjshme, në kuadrin e inspektimeve;
- Numrin e rasteve të ndërhyrjes në komunikimet e OSHC-ve.

Përqindja e OSHC-ve që operojnë efektivisht pa kërcënime, sulme, ngacmime gjyqësore		
Viti	OSHC-të që raportojnë se operojnë pa ndërhyrje	OSHC-të që raportojnë se kanë pasur të paktën një formë ndërhyrjeje
2024	77%	18%
2023	84%	10%
2021	77%	19%

Në 2024, 77% e OSHC-ve raportuan se operojnë pa ndërhyrje, njësoj si në 2021 dhe ngjashëm me 84% në 2023. Ndërkohë, 18% raportuan se kanë pasur të paktën një formë ndërhyrjeje—përfshirë sulme, ngacmime, inspektime, ose përgjim të komunikimit—krahasuar me 10% në 2023, dhe 19% në 2021.

Një detajim lidhur me kërcënimet në 2024 tregon se 14% e të anketuarve thanë se organizatat e tyre, anëtarët ose të dyja kanë qënë subjekt i kërcënimeve. Ndërkohë që numri i përgjithshëm i OSHC-ve të prekura ngelet i vogël, disa raportuan kërcënime të shumëfishta dhe serioze, përfshirë ngacmime online, abuzim verbal, sulme nga grupe të tjera, tentativë grabitje, ndërhyrje policore dhe fushata denigruese.

Megjithë incidente të tilla, në 2024, vetëm 5% e OSHC-ve paraqitën ankesa zyrtare. Midis 91% që nuk kanë bërë ankesa, shumica—79%—thanë se kjo nuk është e rëndësishme sepse ata nuk kanë qënë subjekt i kërcënimeve ose sulmeve fizike. Nga pjesa e mbetur e organizatave që nuk janë përgjigjur, 3% thanë se nuk kanë paraqitur ankesa në të kaluarën, por përgjigjet e autoriteteve kanë qënë jo-efektive, 4% shprehën shqetësimin se raportimi do të kompromentonte sigurinë e tyre, dhe 2% thanë se nuk dinin si të paraqisnin një ankesë zyrtare.

Llojet e tjera të ndërhyrjes janë të rralla. Në 2024, më pak se 3% e OSHC-ve raportuan dëmtim të pronës, ngjashëm me 2% në 2023 dhe 6% në 2021. Nuk ndryshon gjë lidhur me inspektimet e paligjshme, nuk është raportuar ndonjë në 2024, krahasuar me 1% në 2023 dhe 6% në 2021. Raportimi i ndërhyrjes në komunikimet ngelet i njejtë, me 5% në 2024, ngjashëm me 4% në 2023, dhe 6% në 2021.

Perceptimet e zyrtarëve publikë në 2024 reflektojnë gjëra të ndryshme. Një pjesë e rëndësishme besojnë se OSHC-të veprojnë ose mjaftueshëm ose shumë lirshëm, ndërsa një grup më i vogël sheh operimet e tyre si pamjaftueshmërisht ose seriozisht të kufizuara. Një pakicë ishin të pasigurtë lidhur me gjendjen.

²⁸ IREX, VIBE 2024 – Kosovo Report: https://www.irex.org/sites/default/files/VIBE_2024_Kosovo.pdf

OS 1.3. Masat e përdorura për të luftuar ekstremizimin, terrorizmin, pastrimin e parave, ose korrupsionin janë të targetuara dhe proporcionale, në përputhje me qasjen e bazuar në rrezikun, dhe respektojnë standardet e të drejtave të njeriut mbi lirinë e anëtarësimit, tubimit dhe shprehjes.

Treguesi 1.3.a: Masa në të cilën ligjet për të luftuar ekstremizimin, terrorizmin, pastrimin e parave, ose korrupsionin nuk kufizojnë aktivitetet legjitime të OSHC-ve.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, asnjë ligj në Kosovë nuk është amenduar ose adoptuar lidhur me luftën kundër ekstremizmit, terrorizmit, pastrimit të parave ose korrupsionit. Sidoqoftë, gjatë periudhës raportuese, Qeveria ka pre-gatitur një projektligj për të amenduar Ligjin Nr. 05/L-096 “Për Parandalimin e Pastrimit të parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit”²⁹, i cili përfshin zyrtarisht OSHC-të si entitete raportuese. Projek-tligji aplikohet tek organizatat e shoqërisë civile (OSHC), të cilat janë zyrtarisht përcaktuar si entitete raportuese dhe përfshin detyrime si bërja e vlerësimeve të rrezikut, vendosjen e kontrolleve të brendshme, dhe plotësimi i detyrave raportuese. Ndërkohë që synohet përputhja me standardet ndërkombëtare, projektligji përfshin detyrime të reja për OSHC-të, përfshirë vlerësimin e rrezikut, kontrollet e brendshme, dhe raportimi, duke reflektuar natyrën unike dhe profilin e rrezikut të sektorit jo-fitimprurës. Në mungesë të vlerësimeve të specifikuara, egziston rreziku që të vendosen detyrime jo-proporcionale mbi OSHC-të, sepse kuadri egzistues i ligjeve kundër pastrimit të parave dhe luftimin e financimit kundër terrorizmit (AML/CFT) në Kosovë—megjithëse i pandryshuar në 2024—nuk është plotësisht në përputhje me Re-komandimet FATF dhe është parë të vendosë barrë të papërshtatshme mbi sektorin dhe ka dështuar të vendosë mbrojtje të qarta për të siguruar proporcionalitetin. Në se ligji adoptohet në formën e paraqi-tur, atëherë çdo OSHC do të ishte subjekt i një barre më të madhe se sa bizneset lidhur me detyrimet mbi raportimin dhe mbikqyrjen, duke minuar kështu parimin e trajtimit të barabartë dhe proporcional nën të drejtën ndërkombëtare. Ndërsa bizneset janë gjithashtu subjekt i detyrimeve të përgjithshme në kuadrin e ligjeve kundër pastrimit të parave (anti-money-laundering-AML) dhe luftën kundër financimit të terrorizmit (counter-terrorism financing-CFT), projektligji dhe kuadri ligjor egzistues vendos një barrë më të madhe dhe specifike për sektorin e OSHC-ve. Këto përfshijnë masa mbikqyrëse dhe kontrolli që nuk reflektojnë natyrën operacionale dhe profilin e rrezikut të organizatave jo-fitimprurëse. Ndryshe nga entitetet firm-prurëse, OSHC-të në Kosovë përballen me sfida si vështirësitë në regjistrim dhe aksesin në shërbimet bankare, që rrjedhin nga një kuadër ligjor që nuk ka një qasje proporcionale dhe të bazuar në rrezikun. Kjo mospërputhje vendos OSHC-të në një disavantazh relativ krahasuar me bizneset dhe në vlerësimet rajonale është identifikuar që potencialisht minon aktivitetin e tyre të ligjshëm. Kur është shkruar ky raport, projektligji i propozuar nuk ka qënë adoptuar akoma, por pritej që të adoptohej në 2025.

Është vënë re se kuadri ligjor në Kosovë nuk është plotësisht në përputhje me standardet ndërkombëtare, specifikisht me Rekomandimet e Task Forcës për Veprim Financiar (Financial Action Task Force - FATF), dhe mund të vendosë kërkesa shtesë që janë barrë për OSHC-të. Ndërkohë që Rekomandimet e FATF nuk janë përputhur me standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, në se nuk adaptohen siç duhet, zbatimi i tyre mund të ndikojë në hapësirën qytetare. Në rastin e Kosovës, shqetësimi nuk është se përputhja e plotë me FATF do të vendoste detyrime, por se mungesa aktuale e përputhshmërisë—veçanërisht mungesa e qasjes së bazuar në vlerësimin e rrezikut dhe proporcionalitetin—rezulton në detyrime jo-proporcionale për OSHC-të.

29 Projektligji Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr.05/L-096 Për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit: <https://kryeministri.rks-gov.net/en/blog/draft-law-on-amending-and-supplementing-law-no-05-l-096-on-the-prevention-of-money-laundering-and-combating-terrorist-financing/>

Përveç kësaj, ndërsa të dyja, pastrim i parave dhe financimi i terrorizmit, janë vepra penale në kuadrin ligjor të Kosovës, ngelet shqetësimi se qasja aktuale nuk aplikon një model që bazohet mjaftueshëm në vlerësimin e rrezikut dhe proporcionalitetin.³⁰ Kjo do të thotë që masat ekzistuese kundër pastrimit të parave dhe kundër financimit të terrorizmit (AML/CFT) nuk marrin në mënyrë konsistente në konsideratë natyrën specifike, përmasat, dhe profilin e rrezikut të OSHC-ve. Në vend të kësaj, OSHC-të në Kosovë janë subjekt i kërkesave të përgjithshme të cilat mund të jenë më të përshtatshme për entitetet me rrezik të lartë, duke çuar në detyrime jo-proporcionale.

Më tej, Fondacioni Kosovar i Shoqërisë Civile (KCSF), në analizën krahasuese të 2024, ka si gjetje se legjislacioni i Kosovës mbi AML/CTF në mënyrë unike i përcakton të gjithë OSHC-të si entitete raportuese, duke ju kërkuar të përmbushin detyrimet si raportimi i transaksioneve të dyshimta tek Njesia e Inteligjencës Financiare, duke caktuar zyrtarë përgjegjës, dhe duke mbajtur të dhëna financiare të detajuara. Ndryshe nga vendet e tjera, ku OSHC-të nuk janë subjekt i detyrimeve të ngjashme, kjo qasje nuk është plotësisht në përputhje me standardet e FATF ose Direktivën e BE-së 2015/849 dhe mund të vendosë kufizime të pavend mbi aktivitetin e OSHC-ve kur mungon vlerësimi i rrezikut specifik për sektorin.³¹

Treguesi 1.3.b: Pjesa e OSHC-ve aftësia e të cilave që të ndërmarrin aktivitete legjitime nuk është kufizuar nga zbatimi i ligjeve për luftën kundër ekstremizmit, terrorizmit, pastrimit të parave dhe korrupsionin, vecanërisht nga:

- Ngacmimi juridik për lidhjen e tyre të supozuar me ekstremizmin, terrorizmin, pastrimin e parave, dhe korrupsionin;
- Kufizimet diskriminuese mbi financimin,
- Autoritetet ose bankat që parandalojnë ata të hapin llogari bankare, dergojnë ose marrin para.

Në 2024, Anketa e OSHC-ve tregon se 83% e pjesëmarrësve ishin në gjendje të ndërmarrin aktivitete të ligjshme pa kufizime lidhur me zbatimin e ligjeve kundër ekstremizmit, terrorizmit, pastrimit të parave dhe korrupsionit. Kjo përqindje ngelet e pandryshuar krahasuar me bazën e nisjes së 2021 dhe me 2023, kur 85% e OSHC-ve raportuan se nuk ka kufizime.

Në 2024, pjesa e OSHC-ve në Kosovë që përballen me kufizime bazuar në ligjet kundër ekstremizmit, terrorizmit, pastrimit të parave dhe korrupsionit shënoi një rritje në sfidat e raportuara krahasuar me vitin e mëparshëm. Në 2024, 9% e OSHC-ve raportuan se kanë hasur të paktën një formë kufizimi, përfshirë ngacmime gjyqesore, kufizime diskriminuese të fondeve, ose kufizime bankare. Kjo përqindje është konsistente me 2023, duke mos treguar ndryshim nga viti i mëparshëm, dhe krahasuar me 2021 kur 13% e OSHC-ve raportuan kufizime të tilla.

30 Balkan Civil Society Development Network, 2023 (published in 2024), Monitoring Matrix 2023 Regional Report: <https://balkan-csdsd.net/novo/wp-content/uploads/2024/12/89-4-Final-MM-Regional-Report-WBT-2023.pdf>

31 KCSF, Comparative analysis of international practices on financial reporting requirements for CSOs, f. 8, 9 & 15: <https://kcsfoundation.org/wp-content/uploads/2024/05/Comparative-analysis-of-international-practices-on-financial-reporting-requirements-for-CSOs.pdf>

OS 1.4. Autoritetet publike trajtojnë të gjithë OSHC-të në mënyrë të barabartë lidhur me operimet e tyre dhe njësoj si subjektet e tjera (si bizneset për shembull).

Treguesi 1.4.a: Masa në të cilën Ligjet (1) nuk ju kërkojnë OSHC-ve të dorëzojnë më shumë raporte dhe informacion dhe (2) nuk i bëjnë OSHC-të subjekt të më shumë inspektimeve dhe sanksioneve se sa subjektet e biznesit, ndërkohë që çdo gjë tjetër është e barabartë.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, nuk ka ndryshime legjislative që prekin detyrimet e raportimit ose mbikqyrjes së OSHC-ve. Sikurse tregohet në raportin parardhës, Ligji Per Lirinë e Asociimit në OJQ-të në radhë të parë vendos detyrime financiare dhe raportimi mbi OSHC-të me status të përfituesit publik, së bashku me kërkesat lidhur me procesin e regjistrimit, pa krijuar ndonjë kërkesë shtesë.

OSHC-të me statusin e përfituesit publik ngelen subjekt i detyrimeve specifike financiare dhe raportimi sikurse përcaktohen në Ligjin Për Lirinë e Asociimit në OJQ-të³², me kërkesa shtesë që janë specifike për sektorin dhe rrjedhin nga Ligji Për Parandalimin e Pastrimit të parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit³³. Këto përfshijnë përdorimin e detyrueshëm të llogarisë bankare, masa të transparencës financiare, dhe mbikqyrjen nga Njësia e Inteligjencës Financiare (Financial Intelligence Unit-FIU) dhe Banka Qëndrore e Kosovës (BQK). Këto detyrime, ndërsa në disa fusha janë më të detajuara për shkak të natyrës së aktiviteteve të OSHC-ve, nuk paraqesin një volum më të madh të inspeksioneve ose sanksioneve krahasuar me kompanitë tregtare të rregulluara nga Ligji Për Shoqëritë Tregtare³⁴.

OS 1.5. Autoritetet publike qendrore dhe/ose lokale kanë politika dhe rregulla mundësuese për organizatat e vogla komunitare dhe iniciativat qytetare (organizatat grass-roots).

Treguesi 1.5.a: Organizatat e vogla/lokale komunitare dhe iniciativat qytetare lejohen të operojnë ligjërisht pa u regjistruar.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, nuk ka pasur ndryshime në kuadrin ligjor që prek të drejtën e organizatave të vogla komunitare ose organizatat lokale dhe iniciativat qytetare për të operuar pa regjistrim në Kosovë. Garancia kushtetuese e lirise së asociimit ngelet në fuqi dhe mbështetet nga legjislacioni parësor dhe dytësor, që nuk vendosin detyrime ligjore për tu regjistruar për të operuar.³⁵ Ky mjedis ligjor është në përputhje

³² Ligji Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asociimit në Organizatat Jo-Qeveritare. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=19055>

³³ Ligji Nr. 05/L-096 "Për Parandalimin e Pastrimit të parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit". NJIF Kosovë: https://Fiu.Rks-Gov.Net/Wp-Content/Uploads/2016/06/Law_No_05_L-096_on_the_Prevention_of_Money_Laundering_and_Combating_Terrorist_Financing.Pdf

³⁴ Ligji Nr. 06/L-016 Për Shoqëritë Tregtare. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16426&langid=2>

³⁵ Kushtetuta e Republikës së Kosovës: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=31730>

me standardet ndërkombëtare që theksojnë natyrën jo-detyruese të regjistrimit dhe të drejtën për tu angazhuar në aktivitete kolektive qytetare pa pasur një subjekt juridik.

Struktura ligjore e Kosovës nuk përcakton organizatat komunitare si një kategori ligjore të vecantë dhe nuk ka pengesa ligjore që parandalojnë veprimet e tyre informale, pavarësisht nga madhësia, qëllimi, ose fusha e aktivitetit. Grupet e peregjistruara nuk janë subjekt i kufizimeve ligjore bazuar në statusin e tyre të peregjistruar dhe nuk ka kërkesa ligjore që kufizojnë entitete të tilla që të angazhohen në aktivitete jo-fitimprurëse. Sistemi i regjistrimit elektronik për OSHC-të, vendosur nga Ministria e Administratës Publike në 2017, mbetet në përdorim dhe duket të funksionojë pa pengesa proceduriale të raportuara. Qëndrueshmëria e saj mbështet procesin administrativ për organizatat që zgjedhin të marrin statusin ligjor nëpërmjet regjistrimit. Ndërsa nuk ka pasur kufizime të dokumentuara që prekin operimin e organizatave të peregjistruara, shumica e donatorëve lokale dhe ndërkombëtarë, përfshirë institucionet e qeverisjes lokale dhe qëndrore, zakonisht nuk japin fonde për entitetet e peregjistruara.

Treguesi 1.5.b: Para ligjit, organizatat e vogla komunitare dhe iniciativat qytetare të peregjistruara gëzojnë të njëjtën të drejtë të pjesëmarrjes në vendim-marrje sikurse OSHC-të e regjistruara.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, nuk ka pasur ndryshime ligjore ose të politikave që prekin të drejtën e iniciativave komunitare ose qytetare për të marrë pjesë në proceset e vendim-marrjes publike në Kosovë. Sikurse në vitet paraardhëse, formalisht procesi i konsultimeve publike ngelet i hapur për të gjithë, pavarësisht statusit të regjistrimit, nëpërmjet platformës online të qeverisë, e cila mundëson cdo individ ose grup të kontribuojë në projektligjet, aktet nën-ligjore dhe dokumentet strategjike në fazën e propozimit. Duhet theksuar se nuk ka mekanizma të targetuara ose masa mbështetëse për të lehtësuar pjesëmarrjen e aktorëve qytetare të peregjistruar, sidomos në nivel lokal.³⁶

Sidoqoftë, dallimi midis grupeve të regjistruara dhe të peregjistruara qëndron tek strukturat formale të pjesëmarrjes. Ndërsa propozuesit e peregjistruar të iniciativave mund të shprehin pikëpamjet e tyre nëpërmjet konsultimeve, vetëm OSHC-të e regjistruara kanë akses në forumet e institucionalizuara të vendim-marrjes, si Këshilli i Bashkëpunimit me Shoqërinë Civile dhe Qeveria. Si rezultat, ndërkohë që grupet e peregjistruara nuk janë ligjërisht të ndaluar të marrin pjesë në konsultimet publike—nëpërmjet një platforme të hapur online që përdoret gjatë stadi të propozimit të ligjeve, akteve nën-ligjore dhe dokumenteve të tjerë qeveritare—mundësia e tyre për të ushtruar influencë zyrtare mbetet e kufizuar për shkak të mungesës së statusit ligjor të njohur ose të kanaleve të strukturuar të angazhimit. Ky kufizim strukturor vazhdon të krijojë një mjedis pjesëmarrjeje me dy plane, ku njohja ligjore mbetet kërkesë paraprake për përfshirjen e plotë në dialogun qeveri-shoqëri civile.

36

OS 1.6. Të gjithë OSHC-të janë të lira të kërkojnë dhe të marrin fonde.

Treguesi 1.6.a: Masa në të cilën ligjet lejojnë OSHC-të të kërkojnë një gamë të gjerë financimi, përfshirë nga jashtë vendit, pa kufizime të pajustificuara, lidhur me:

- Donacionet në para apo në natyrë nga të gjithë burimet;
- Financimi nga institucionet publike vendase;
- Financimi nga donatorët institucional, korporativ apo individual;
- Financimi nga qeveritë e huaja apo agjensitë shumë-palëshe.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, nuk ka ndryshim në ligjet që rregullojnë marrjen e fondeve nga organizatat e shoqërisë civile në Kosovë. Ligji Për Lirinë e Asocimit në OJQ-të vazhdon të rregullojë këtë fushë, duke vendosur një kuadër të gjerë ligjor që lejon OSHC-të të marrin fonde nga një gamë e gjerë e burimeve.³⁷ Këto përfshijnë donacionet, procedimet e sigurimeve, trashëgimitë, anëtarësia, dhuratat, grantet, pasuritë e luajtshme dhe të paluajtshme, fitimet nga investimet, dhe fitimet nga aktivitete të ligjshme duke përdorur asetet e OSHC-së. Ligji gjithashtu lejon financime nga institucione publike të vendit, donatorë institucionalë, korporativë dhe individualë, si dhe qeveritë e huaja dhe agjensitë shumëpalëshe. Kuadri i financimit i përshkruar në ligj është në përputhje me praktikat rajonale dhe ndërkombëtare.

Treguesi 1.6.b: Përqindja e OSHC-ve që kanë akses në një gamë të gjerë financimi pa ndërhyrjen e pajustificuar të qeverisë.

Në 2024, 90% e OSHC-ve raportuan se nuk ka pasur ndërhyrje lidhur me aksesin në financim, duke treguar një rezultat të ngjashëm me 2023 (92%) dhe me bazën e nisjes të vitit 2021 (80%).

Përsa i përket OSHC-ve që kanë përjetuar ndonjë formë ndërhyrje, rezultatet e 2024 tregojnë se 1% e pjesëmarrësve, njësoj sikurse në 2023, raportuan se kanë hasur të paktën një lloj pengese nga qeveria që ka ndikuar në mundësitë e tyre për të aksesuar fonde. Këto pengesa përfshinin audite arbitrare në 2024 dhe bllokim llogarie në 2023. Anketa e 2021 nuk tregon për ndonjë rast të ndërhyrjes së raportuar nga pjesëmarrësit.

³⁷ Sipas raportit të fundit të KCSF "Analizë krahasuese e praktikave ndërkombëtare mbi kërkesat e raportimit financiar për OSHC-të në Kosovë", nuk ka kufizime ligjore lidhur me marrjen e financimeve të huaja, dhe OSHC-të janë të lira të angazhohen me donatorët që duan: <https://kcsfoundation.org/wp-content/uploads/2024/05/Comparative-analysis-of-international-practices-on-financial-reporting-requirements-for-CSOs.pdf>

OS 1.7. Në përfituesit e IPA, ekziston mbështetja publike financiare dhe jo-financiare për OSHC-të dhe ajo ofrohet në një mënyrë transparente, të përgjeshme, të drejtë dhe jo-diskriminuese.

Treguesi 1.7.a: Niveli i financimit publik për OSHC-të dhe shoqatat është rregulluar qartësisht në ligjet dhe rregulloret dhe të drejtat dhe detyrimet e institucioneve shtetërore përgjegjëse për vendosjen dhe rishikimin e nivelit të financimit publik janë përcaktuar qartë në Ligj.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, nuk është bërë ndonjë ndryshim në kuadrin ligjor që rregullon nivelin e financimit publik për OSHC-të në Kosovë. Rregullorja MF-NR-04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të³⁸ ngelet instrumenti ligjor parësor që rregullon këtë fushë. Ajo ju kërkon institucioneve qendrore dhe lokale të planifikojnë financimin e OSHC-ve nëpërmjet zërave të buxhetit të përvijuar qartë gjatë procesit të buxhetimit vjetor. Rregullorja përcakton përgjegjësitë e institucioneve publike në vendosjen dhe menaxhimin e niveleve të financimit publik për OSHC-të, përfshirë rolet në planifikimin e buxhetit, vendosjen e kriterëve të përzgjedhjes, dhe mbikqyrjen e proceseve të shpërndarjes. Sidoqoftë, niveli aktual i financimit publik nuk është i vendosur ose i garantuar me ligj; ai përcaktohet gjatë proceseve vjetore buxhetore dhe ndryshon bazuar në prioritetet qeveritare dhe burimeve në dispozicion.³⁹

Sidoqoftë, disa probleme vazhdojnë. Ndërkohë që rregullorja ofron kuadrin formal, ajo nuk është e qartë dhe e aksesueshme për OSHC-të e vogla, duke e bërë përmbushjen e kërkesave të vështirë. Së pari, ndërsa rregullorja jep qartësi procedurale, ajo nuk vendos një nivel minimal të financimit publik dhe as nuk garanton ligjërisht financim të rregullt. Së dyti, zbatimi mbetet jo-konsistent në institucione të ndryshme, ku OSHC-të e vogla kanë vështirësi të lundrojnë nëpër kompleksitetin e rregullores. Së treti, nuk ka kërkesa ligjore për pas-vlerësim të jashtëm të vendimeve të financimit, çfarë e kufizon transparencën dhe të mësuarit në funksion të financimit të ardhshëm. Së fundi, rregullores i mungojnë dispozitat për financime të vogla ose emergjente të cilat janë thelbësore për të siguruar mbështetje në kohë dhe fleksibël për OSHC-të që kërkojnë të adresojnë nevoja urgjente shoqërore. Këto boshllëqe kufizojnë efektivitetin praktik të rregullores dhe reduktojnë besueshmërinë dhe aksesin e sektorit në financimin publik.

Treguesi 1.7.b: Përqindja e buxhetit publik e disbursuar në vit për OSHC-të.

Viti	Shumat e disbursuara tek OSHC-të (EUR)
2024	8,680,295
2023	14,400,877
2021	29,299,099

Sipas të dhënave të Databazës Online të Financimit të OSHC-ve në 2024,⁴⁰ shuma totale e fondeve publike të alokuara për organizatat e shoqërisë civile (OSHC) nga Zyra e Kryeministrit, ministritë dhe ko-

38 Rregullorë MF – Nr. 04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=14831>

39 Rregullore MF – Nr. 04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=14831>

40 Shënim: Deri në kohën e shkrimit të këtij raporti, Zyra për Qeverisje të Mirë nuk ka publikuar akoma Raportin Vjetor zyrtar për 2024 Mbi Financimin Publik për OJQ-të. Të dhënat e cituara më lart janë bazuar në shifrat që janë publike në Databazën Online mbi Financimin e OJQ-ve dhe reflekton shumat e dhëna, që shërbejnë si bazë për analizën në kuadrin e Treguesit 1.7.b. Sidoqoftë, ndërkohë që raporti zyrtar nuk është publikuar akoma, shifrat përfundimtare mund të jenë të ndryshme pas publikimit të raportit. Të dhënat e përdorura në këtë vlerësim janë Databaza e financimit të OJQ-ve: <https://ojqfinancime.rks-gov.net/en/detailed-listy/>

munat ishte 8,680,295.30 Euro. Nga kjo shumë, 3,846,400.00 Euro janë dhënë nga Zyra e Kryeministrit dhe ministritë. Komunitat kanë dhënë 4,833,894.48 Euro.

Për krahasim, Raporti Vjetor i Financimit Publik për 2023⁴¹ flet për një total prej 14,400,877 Euro financime publike të dhëna për OSHC-të. Nga kjo, 8,541,619 Euro u dhanë nga Zyra e Kryeministrit dhe ministritë. Komunitat kanë dhënë 5,859,258 Euro.

Në 2021, Raporti Vjetor i Financimit Publik ⁴² tregon se OSHC-të përfituan një total prej 29,299,099 Euro nga institucionet publike. Kjo përfshiu 15,179,248.50 nga Zyra e Kryeministrit, ministritë dhe komunitat ishte 14,119,850.72 Euro.

Treguesi 1.7.c: Masa në të cilën kërkesat ligjore që rregullojnë dhënien e fondeve publike për OSHC-të sigurojnë që:

- Kriteret e financimit janë përcaktuar qartë, objektivë dhe të njoftuar publikisht;
- Vlerësimi i propozimeve është i qartë dhe paanshëm;
- Konflikti i interesit është rregulluar qartësisht;
- Kërkesat e raportimit janë të qarta dhe proporcionale.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, situata në Kosovë ngeli e pandryshuar krahasuar me vlerësimin e mëparshme lidhur me rregullimin ligjor të financimit publik për organizatat e shoqërisë civile. Rregullorja MF-NR-04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të ⁴³ ngelet instrumenti ligjor parësor që rregullon dhënien e fondeve publike. Ajo përbën një përshkrim të plotë të kriterëve të financimit dhe procedurave të vlerësimit, me përmirësime lidhur me transparencën e thirrjeve publike dhe proceset e përzgjedhjes. Sidoqoftë, ka boshllëqe. Së pari, ndërkohë që rregullorja vendos kriterë të qarta, kompleksiteti dhe natyra teknike e saj mund të krijojë barriera për aksesimin, sidomos të OSHC-të e vogla dhe me pak eksperiencë, duke kufizuar pjesëmarrjen e barabartë në proceset e financimit publik. Së dyti, megjithëse publikimi i kriterëve të financimit është një detyrim ligjor, në praktikë transparenca dhe shpërndarja e informacionit ndryshon nga institucioni në institucion dhe në nivele të ndryshme të qeverisë. Kjo mungesë konsistence mund të ndikojë në mundësitë e të gjithë aplikantëve për të aksesuar dhe për të marrë pjesë në thirrjet publike në kohë dhe të informuar. Së treti, ndërsa rregullorja thotë se proceset e financimit duhet të jenë të paanshëm, nuk ka mekanizma mbyktyrës për të siguruar vlerësimin konsistent dhe të drejtë të propozimeve në sektorë ose komuna.

Dispozitat e rregullores mbi konfliktin e interesit nuk kanë ndryshuar dhe vazhdojnë të mos kenë detaje të mjaftueshme ose mekanizma zbatimi. Kjo kufizon aftësinë e institucioneve publike për të parandaluar me efektivitet ose për të adresuar situatat ku interesat personale ose politike mund të komprometojnë integritetin e vendimeve për financim. Më tej, megjithëse kërkesat e raportimit janë përshkruar qartë në rregullore, ato nuk janë adaptuar sipas kapacitetit ose madhësisë së OSHC-ve të ndryshme. Mungesa e kufijve proporcionale do të thotë që organizatat më të vogla kanë të njëjtat kërkesa për raportim si kurse ato më të mëdha dhe me më shumë burime, duke vendosur mbi ta një barrë të padrejtë. Përveç kësaj, rregullorja nuk aplikohet për mbështetjen financiare poshtë 500 Euro ose skemat emergjente të financimit. Si rezultat, një segment i financimit publik mbetet jashtë kuadrit formal, duke dobësuar në

41 Zyra për Qeverisje të Mirë, Raporti Vjetor për 2023 Mbi Financimin Publik për OJQ-të: https://ojqfinancime.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/06/RaportiVjetor_per_financim_2023SQ.pdf

42 Zyra për Qeverisje të Mirë, Raporti Vjetor për 2021 Mbi Financimin Publik për OJQ-të: <https://ojqfinancime.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/06/AnnualReport2021.pdf>

43 Rregullore MF – Nr. 04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=14831>

përgjithësi transparencën dhe llogaridhënien në proceset e financimit publik. Këto kufizime theksojnë nevojën për ndryshime rregullatore për të siguruar akses më të barabartë, zbatim konsistent, dhe detyrime proporcionale.

Treguesi 1.7.d: Qeveria qendrore bën informim mbi grantet publik që është mjaftueshëm i detajuar që të mundësojë identifikimin e granteve individuale.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Nga 2021, nuk ka pasur ndryshime lidhur me informacionin mbi financimin e detajuar publik në Kosovë. Ndërsa qeveria mirëmban një platformë zyrtare online për thirrjet publike për financimin e projekteve të OSHC-ve dhe për publikimin e të dhënave mbi grantet,⁴⁴ përditësimet janë të kufizuara në një herë në vit, zakonisht në Mars, në varësi të kapacitetit dhe kërkesave të raportimit. Megjithë institucionet publikojnë thirrjet në faqet e tyre të internetit⁴⁵ dhe mediat sociale, sfidat kryesore ngelen përditësimet më të shpeshta dhe vendosja e një platformë të centralizuar.

Disa komuna kanë raportuar se kanë publikuar raporte dhe përditësime në faqet e tyre të internetit për të siguruar aksesin publik në të dhënat e financimit. Sipas praktikës ekzistuese, thirrjet për financime janë publikuar në faqet zyrtare dhe mediat sociale, dhe përfaqësuesit e shoqërisë civile janë përfshirë në komisionet për vlerësimin e projekt propozimeve. Zyrtarët publik që kanë marrë pjesë në anketë kanë theksuar se në mendimin e tyre fondet janë shpërndarë sipas rregullores zyrtare mbi financimin publik të OSHC-ve dhe se ekzistojnë platformat publike ku informacioni mbi organizatat përfituese, shumat e dhëna, projektet e mbështetura është publikuar rregullisht.

Sipas Anketës së 2024 të Zyrtarëve Publik, shumica e pjesëmarrësve thanë se ka pasur një proces që zbatohet nga qeveria qendrore dhe që e bën publik dhe në detaje të mjaftueshme informacionin mbi fondet publike të dhëna. Një pjesë e vogël e pjesëmarrësve thanë se një informacion i tillë ishte pa-mjaftueshmërisht publik, ndërsa të tjerët u përgjigjen se nuk e dinë.

Treguesi 1.7.e: Pjesa e OSHC-ve që tregon se dhënia e fondeve publike vendase është transparente, e drejtë dhe jo-diskriminuese.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht	22%
2023	2 – plotëson standardet minimalisht	35%
2021	1 – nuk plotëson standardet	18%

Në 2024, 22% e OSHC-ve në Kosovë thanë se proceset e financimit publik në Kosovë janë transparente dhe të drejta. Kjo përbën një rënie prej 13 % krahasuar me 2023, kur 35% e OSHC-ve raportuan një përcëptim pozitiv. Krahasimisht, 18% kishin këtë pikëpamje në 2021, duke qënë konsistent me 2024.

Në 2024, vetëm 25% e pjesëmarrësve në Anketën e OSHC-ve e shohin dhënien e fondeve publike kombetare si të drejtë, duke raportuar procesin si “mjaftueshëm të drejtë” ose “shumë të drejtë.” Kjo reflekton një rënie nga 39% që ishte në 2023, por është konsistente me situatën në 2021 që ishte 22%. Njëkohësisht, në 2024, 48% e OSHC-ve vlerësojnë procesin “jo të drejtë” ose “pamjaftueshëm të drejtë” konsistent me nivelet e raportuara në 2021 (48%) dhe 2023 (44%).

44 Databaza Qeveritare Online mbi Financimin e OJQ-ve: <https://ojqfinancime.rks-gov.net/en/detailed-listy/>

45 Thirrjet Publike për financimin e projekteve të OJQ-ve: <https://ojqfinancime.rks-gov.net/en/public-calls/>

Në kontrast, Anketa e 2024 e Zyrtarëve Publik zbulon një perceptim më të favorshëm midis përfaqësuesve të institucioneve: shumica e pjesëmarrësve e konsiderojnë procesin e financimit që të jetë ose “shumë i drejtë” ose “mjaftueshëm i drejtë.”

Raporti i OECD “Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Kosovo” thekson se Kosova ka bërë progres në çarjen përpara të sistemit të menaxhimit publik financiar. Sidoqoftë, ai thekson nevojën për përpjekje të vazhduara për të përmirësuar transparencën dhe efencën e proceseve të shpërndarjes së financimeve publike, përfshirë ato lidhur me organizatat e shoqërisë civile. Raporti nënvizon rëndësinë e zbatimit të fuqishëm të mekanizmave të monitorimit dhe vlerësimit për të siguruar llogaridhënien dhe efektivitetin në shpenzimet publike. Këto masa duken thelbësore për të krijuar një mjedis më mbështetës për OSHC-të dhe për të çuar më përpara performancën e sektorit publik në përgjithësi.⁴⁶

Treguesi 1.7.f: Financimi publik nuk përjashton OSHC-të bazuar në përfaqësimin e grupit të synuar.

Anketa e OSHC-ve e 2024 për Kosovën tregon se 57% e OSHC-ve besojnë se financimi publik nuk është përjashtues bazuar në grupet që ju shërbejnë apo fushën që përfaqësojnë. Kjo tregon konsistencë me gjetjet e mëparshme, 65% në 2023 dhe 61% në 2021.

Kur shqyrtojnë karakteristikat e aplikimit, në 2024, 57% e OSHC-ve raportojnë aplikime për fonde publike, ngjashëm me 65% në 2023 dhe 61% në 2021. Midis atyre që kanë aplikuar, 74% ishin të pasuksesshëm, duke treguar konsistencë me vitet e mëparshme, 65% në 2023 dhe 75% në 2021. Arsytet më të shpeshta për refuzim që citohen në 2024 janë që autoritetet favorizojnë disa organizata (59%), se konkurrenca ishte shumë e madhe (27%), se propozimi nuk ishte mjaft i mirë (20%), ose se autoritetet nuk donin të financonin punën me njerezit që ata ju shërbejnë dhe i përfaqësojnë (12%). Për OSHC-të që nuk kanë aplikuar, arsyet kryesore janë besimi se nuk kishin ndonjë shans real për të fituar, pasiguria në se kualifikohen, dhe proceset e komplikuar të aplikimit.

Në 2024, anketa e zyrtarëve publik flet për pikëpamje të ndryshme lidhur me përfshirjen në proceset e financimit publik lidhur me përfaqësimin e grupeve që ju shërbejnë. Shumica e pjesëmarrësve e konsiderojnë procesin të jetë mjaftueshëm përfshirës ose shumë përfshirës.

46

OS 1.8. Individët dhe biznesi gëzojnë lehtësira fiskale për donacionet e tyre për OSHC-të.

Treguesi 1.8.a: Legjislacioni mbi taksat lejon për lehtësira fiskale lidhur me:

- Donacionet individuale;
- Donacionet nga biznesi.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, Kosova adoptoi Ligjin Nr. 08/L-142⁴⁷, që amendoi Ligjin Nr. 05/L-028 Për Tatimin në të Ardhurat Personale⁴⁸ duke rritur kufirin për të ardhurat e patatueshme nga 960 në 3,000 Euro dhe duke thjeshtuar grupimet në 8% dhe 10% mbi këtë kufi. Ndërsa ky amandament nuk ndryshon dispozitat për donacionet e përjashtuara nga taksat, ai prek masën praktike të donacioneve individuale, sespse individët që fitojnë më pak se 3,000 Euro në vit nuk kanë më të ardhura të taksueshme nga të cilat të deduktohen donacionet. Sipas Këshillit për Fondacionet,⁴⁹ amandamenti ruan kuadrin ekzistues por mund të kufizojë motivimin për individët me të ardhura më të ulëta që të përfitojnë nga lehtësirat fiskale.

Nën dispozitat e pandryshuara të Ligjit Nr. 05/L-028, individët dhe korporatat munden ligjërisht të deduktojnë deri në 10% të të ardhurave të tatueshme për donacione për organizatat e shoqërisë civile që realizojnë aktivitete të përfitimit publik, si arsim, shëndetësi, kulturë, mbrojtje mjedis, dhe ndihmë humanitare.

Treguesi 1.8.b: Pjesa e individëve privat që kanë dhënë para tek një OSHC.

Viti	Pjesa e individëve privat që kanë dhënë para tek një OSHC në Kosovë.
2024	58%
2023	51%
2021	59%

Sipas Charities Aid Foundation World Giving Index 2024,⁵⁰ përqindja e individëve privatë që kanë dhënë para për një OSHC në Kosovë ishte 58%, duke treguar një përmirësim të vogël nga 51% në 2023⁵¹ dhe një pikë më pak nga 2021⁵², kur përqindja ishte 59%.

47 Ligji Nr. 08/L-142 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjeve që Përcaktojnë Shumën e Beneficionit në Lartësi të Pagës Minimale, Procedurat e Caktimit të Pagës Minimale dhe Shkallët Tatimore në të Ardhurat Personale Vjetore: <https://Gzk.Rks-Gov.Net/Actdocumentdetail.aspx?Actid=96360>

48 Ligji Nr. 05/L-028 Për Tatimin në të Ardhurat Personale: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11014>

49 Këshilli për Fondacionet: <https://cof.org/country-notes/nonprofit-law-kosovo#:~:text=Both%20legal%20persons%20and%20individuals.1>

50 Charities Aid Foundation World Giving Index 2024: https://www.cafonline.org/docs/default-source/inside-giving/wgi/wgi_2024_report.pdf

51 Charities Aid Foundation World Giving Index 2023: <https://www.cafonline.org/docs/default-source/updated-pdfs-for-the-new-website/world-giving-index-2023.pdf>

52 Charities Aid Foundation World Giving Index 2021: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/cafworldgivingindex2021_report_web2_100621.pdf

OS 1.9. Ka lehtësira fiskale për OSHC-të.

Treguesi 1.9.a: Masa në të cilën ligjet mbi taksat ofrojnë:

- Të ardhurat e OSHC-ve të gjeneruara nga grantet, donacionet, kuotat e anëtarësimit, aktivitetet ekonomike, investimi, pronat e patundshme, dhuratat dhe trashëgimia nuk janë subjekt i taksimit;
- Çdo e ardhur më shumë ose fitim i gjeneruar nga aktiviteti ekonomik dhe që përdoret nga OSHC për qëllime që lidhen me misionin nuk është subjekt i tatimit të biznesit mbi të ardhurat/fitimin.

2024	3– plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3– plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3– plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Deri në 2024, nuk ka pasur amandamente të rëndësishme legjislative në Kosovë specifiku për të ndryshuar trajtimin fiskal të organizatave të shoqërisë civile. Kuadri ligjor ekzistues, sidomos Ligji Për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave⁵³, vazhdon të qeverisë taksimin e të ardhurave të OSHC-ve, me dispozita që përjashtojnë të ardhurat e përdorura ekskluzivisht për qëllime të përfitimit publik, si grantet dhe donacionet, ndërkohë që taksohen të ardhurat nga aktivitete ekonomike të palidhura me to⁵⁴.

Administrata Tatimore e Kosovës (ATK) ka zhvilluar dokumente strategjike, përfshirë Planin e Integritetit 2024–2026⁵⁵ dhe Planin Strategjik 2022–2026,⁵⁶ për të përmirësuar shërbimet dhe kërkesat për taksapaguesit. Sidoqoftë këto dokumente nuk tregojnë ndryshime specifike në ligjet për taksat që prekin OSHC-të.

OSHC-të me Status të Përfituesit Publik (SPB) vazhdojnë të jenë të përjashtuar nga tatimi mbi të ardhurat korporative që përdoren ekskluzivisht për qëllime të përfitimit publik, si grantet dhe donacionet. Sipas Nenit 7(1.1) të Ligjit Për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave, kjo e ardhur nuk konsiderohet fitim i taksueshëm në se çon përpara misionin e organizatës. Sidoqoftë, të ardhurat e gjeneruara nga aktivitete ekonomike të palidhura me misionin—si qeraja mbi pronën, kthimi i investimit, ose të ardhurat nga shërbimet—ngelen të taksueshme përveçse në se mbështesin direkt qëllimet e përfitimit publik të organizatës.

Sikurse është specifikuar në vlerësimin e mëparshëm, sipas Nenit 8 të Ligjit Për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave, të ardhurat e gjeneruara nga grantet, subvencionet dhe donacionet janë të përjashtuara nga tatimi për korporatat, me kushtin që është përfituar në përputhje me rregullat dhe kriteret e vendosura. Sidoqoftë, Administrata Tatimore e Kosovës ka autoritetin të vendosë detyrime tatimore në se konkludon se një organizatë jo-qeveritare është duke operuar mbi baza tregëtare dhe jo për qëllime të përfitimit publik. Ky autoritet është ushtruar në situatë kur, për shembull, të ardhurat shtesë të organizatës janë përdorur për përfitim financiar të stafit—nëpërmjet rritjes së pagave ose pagesave—ose kur vendos cmime më të larta se të tregut për mallrat dhe shërbimet.

Përveç kësaj, Neni 34 i të njëjtit ligj thotë se një taksë 10% aplikohet mbi të ardhurat shtesë të gjeneruara nga aktivitet tregëtar. Kjo do të thotë që OSHC-të janë subjekt i tatimit në të ardhurat e korporatave mbi të ardhurat e gjeneruara nëpërmjet operimeve ekonomike ose të ndërmarrjes sociale.

53 Ligji Nr. 06/L–105 Për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=20988>

54 Ligji Nr. 05/L–028 Për Tatimin në të Ardhurat Personale <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11014>
Ligji Nr. 06/L–022 Për Ndërmarrjet Sociale <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18187>

55 Plani i Integritetit i ATK 2024–2026: <https://www.atk-ks.org/wp-content/uploads/2024/02/ENG-Tax-Administration-of-Kosovo-Integrity-Plan-2024-2026.pdf?utm>

56 Plani Strategjik i ATK 2022–2026: <https://www.atk-ks.org/wp-content/uploads/2023/11/ENG-ATK-Plani-Strategjik-1.pdf>

OS 1.10. Politikat dhe mjedisi ligjor ofrojnë insentiva dhe lehtësojnë vullnetarizmin dhe punësimin në OSHC.

Treguesi 1.10.a: Janë adoptuar ligje që rregullojnë vullnetarizmin.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Nuk ka pasur ndryshime në kuadrin legjislativ lidhur me vullnetarizmin në Kosovë që nga vlerësimi i kaluar. Situata ngelet e pandryshuar që nga 2021, me të vetmen referencë ligjore në Ligjin Nr. 03/L-145 Për Fuqizim dhe Pjesëmarrje të Rinisë⁵⁷. Sidoqoftë, ligji aplikohet vetëm në individët 15–24 vjeç. Kufizimi i moshës vazhdon të jetë një pengesë për pjesëmarrjen më të gjerë në aktivitetet vullnetare dhe parandalon përfshirjen e barabartë të grupeve të ndryshme moshore.

Deri në 2024, Kosova akoma nuk ka një Ligj Për Vullnetarizmin. Një Koncept i Dokumentit Për Vullnetarizmin është duke u zhvilluar dhe do të lançohet nga Zyra për Qeverisje të Mirë.⁵⁸ Ky dokument, i cili përmbledh konceptin që synon udhëzimet për përgatitjen dhe adoptimin e një politike qeveritare për të promovuar dhe zhvilluar vullnetarizmin nëpërmjet një kuadri të plotë ligjor dhe institucional, është përgatitur dhe zhvilluar gjatë 2024 me mbështetjen e EU-TACSO 3. Sidoqoftë, ai nuk është publikuar akoma për konsultim publik.

Treguesi 1.10.b: Strategjitë dhe programet e qeverisë për vullnetarizmin mbështesin vullnetarizmin tek OSHC-të dhe kanë alokuar burime të mjafteshme për zbatimin.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Nuk ka ndryshime lidhur me këtë tregues në 2024 krahasuar me vlerësimin e mëparshëm.

Koncepti Dokumenti Për Vullnetarizmin në Kosovë ngelet duke u zhvilluar nga Zyra për Qeverisje të Mirë⁵⁹, dhe nuk janë raportuar përditësime lidhur me finalizimin apo zbatimin e tij.

Strategjia Shtetërore për Rininë 2024–2032,⁶⁰ adoptuar nga Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve në 2023, vazhdon të jetë në fuqi. Kjo strategji përfshin masa për zhvillimin dhe promovimin e vullnetarizmit dhe punës vullnetare si pjesë e përpjekjeve më të gjera për të përmirësuar mirëqenien dhe angazhimin e rinisë. Sidoqoftë, kjo nuk përbën një strategji të dedikuar kombëtare të vullnetarizmit dhe as nuk siguron caktimin e burimeve specifike për të mbështetur vullnetarizmin në të gjithë sektorët e OSHC-ve.

Strategjia Qeveritare për Bashkëpunim me Shoqërinë Civile 2025–2030 që po përgatitet do të integrojë një komponent të dedikuar për vullnetarizmin nën Objektivën 4. Aktivitetet lidhur me vullnetarizmin pritet të bazohen dhe të jenë në përputhje me Konceptin Dokumentin Për Vullnetarizmin, pasi ai të finalizohet dhe publikohet. Deri atëherë, nuk ka mekanizma zbatimi ose angazhime financimi

57 Ligji Nr. 03/L-145 Për Fuqizim dhe Pjesëmarrje të Rinisë. <https://qzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2654>. Accessed 8 Nev. 2022.

58 Zyra e Kryeministrit, Lista e Koncept Dokumenteve për 2024: <https://kryeministri.rks-gov.net/blog/lista-e-koncept-dokumente-2024/>.

59 Zyra e Kryeministrit, Lista e Koncept Dokumenteve për 2024: <https://kryeministri.rks-gov.net/blog/lista-e-koncept-dokumente-2024/>.

60 Strategjia Shtetërore Për Rini 2024–2032: https://www.mkr-ks.org/repository/docs/STRATEGJIA_SHTETERORE_PER_RINI_2024-2032_EN.pdf

Treguesi 1.10.c: Pjesa e OSHC-ve që përfitojnë nga strategjitë dhe programet shtetërore të punësimit.

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, 15% e OSHC-ve në 2024 raportuan se kanë përfituar nga programe të tilla, përfshirë ato për punonjësit e projekteve, ekspertët e konsulencës, angazhimi i praktikantëve për tre dhe gjashtë muaj, dhe punësimit nëpërmjet Superpuna,⁶¹ një platformë punësimi e udhëhequr nga qeveria në Kosovë që lidh të rinjtë 18–29 vjeç me mundësitë e punësimit në sektorët publikë dhe privat. Kjo platformë është krijuar në 2022, në kuadrin e Skemës së Punësimit të Garantuar për Rininë⁶² për të reduktuar papunësinë dhe për të nxitur rritjen ekonomike. Pjesa e OSHC-ve që kanë përfituar nga strategjitë dhe programet shtetërore të punësimit ka ngelur e qëndrueshme ndër vite.

Treguesi 1.10.d: Pjesa e OSHC-ve që përfitojnë nga strategjitë dhe programet shtetërore të vullnetarizmit.

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, në 2024, vetëm 3% e OSHC-ve raportuan se kanë përfituar nga programe të tilla, duke reflektuar një trend të vazhduar ku vetëm një pjesë e vogël e OSHC-ve angazhohen me ose marrin mbështetje nga iniciativat shtetërore të vullnetarizmit. Kjo tregon rezultate të ngjashme me 2023, kur 4% e OSHC-ve raportuan pjesëmarrje, dhe me 2021 kur 5% e OSHC-ve treguan se kanë akses në iniciativat të vullnetarizmit të mbështetura nga shteti.

Treguesi 1.10.e: Pjesa e punonjësve të OSHC-ve në numrin e përgjithshëm të të punësuarve.

Viti	Pjesa e punonjësve të OSHC-ve në numrin e përgjithshëm të të punësuarve.
2024	4,5%
2023	4,2%
2021	5,9%

Bazuar në shifrat e konfirmuara nga raporti i papublikuar akoma i 2024⁶³ i Fondit të Kursimeve Pensionale të Kosovës (FKPK), 20,758 individë janë punësuar zyrtarisht nga organizatat jo-qeveritare(OJQ) në 2024. Sipas Agjensisë së Statistikave të Kosovës (ASK),⁶⁴ fuqia punëtore në të njëjtin vit ishte 461,675. Kjo do të thotë se punonjësit e OSHC-ve përbejnë 4.5% të të gjithë fuqisë punëtore në 2024.

Për krahasim, në Raportin Vjetor për 2023 të FKPK,⁶⁵ ishin 20,708 punonjës të OSHC-ve, ndërsa ASK për këtë vit raportoi një fuqi punëtore prej 497,265.⁶⁶ Kjo tregon se pjesa e punonjësve të OSHC-ve në 2023 ishte 4.2%.

Duke shkuar më pas në kohë, Raporti Vjetor për 2021 i FKPK⁶⁷ flet për 25,385 individë të punësuar në sektorin e shoqërisë civile. Krahasuar me numrin e fuqisë punëtore në 2021 të dhënë nga ASK prej

61 Superpuna është një platformë punësimi e krijuar nga qeveria e Kosovës në kuadër të Skemës së Garancive Rinore. Platforma synon të lehtësojë aksesin e rinisë në tregun e punës, dhe njëkohësisht të ndihmojë bizneset me rekrutimin e punonjësve të rinj: <https://superpuna.rks-gov.net>

62 Youth Guarantee Scheme: Connecting Youth, Youth Guarantee Deployment in the WB6, Policy paper, 2022: <https://www.nms.org.mk/wp-content/uploads/2022/06/CY-Policy-Paper-May-2022.pdf>

63 Megjithëse deri në kohën e shkrimit të këtij raporti, Fondit të Kursimeve Pensionale të Kosovës nuk ka publikuar akoma Raportin Vjetor zyrtar për 2024, institucioni ka konfirmuar numrin e punonjësve të regjistruar në organizata e shoqërisë civile për vitin. Bazuar në këtë konfirmim, vlerësimi përdor shifrën e 2024 e foruar nga Fondi si bazë për Treguesin 1.10.e: Pjesa e punonjësve të OSHC-ve në numrin e përgjithshëm të të punësuarve.

64 Agjencia e Statistikave të Kosovës ka publikuar Rezultatet nga Anketa e Fuqisë Punëtore (AFP), të tremujorit të dytë (Q2), 2024, nga 27 Mars 2025: <https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/8559>

65 Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës Raporti Vjetor për 2023: https://trusti.org/wp-content/uploads/2023/12/AnnualReport2023_eng.pdf

66 Agjencia e Statistikave të Kosovës Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP), Q4 2023: <https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/8235>; and at: https://askdata.rks-gov.net/pxweb/en/ASKdata/ASKdata_Labour%20market_Anketa%20e%20Fuqisë%20Punëtore_Annual%20labour%20market/tab24.px/table/tableViewLayout1/

67 Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës Raporti Vjetor për 2021: https://trusti.org/wp-content/uploads/2021/12/AnnualReport2021_eng_web.pdf

427,266⁶⁸, punonjësit e OSHC-ve përbënin 5.9% të fuqisë punëtore në përgjithësi.

Treguesi 1.10.f: Përqindja e njerëzve që kanë qenë vullnetarë në një organizatë.

Viti	Përqindja e njerëzve që kanë qenë vullnetarë në një organizatë.
2024	8%
2023	8%
2021	10%

Sipas Charities Aid Foundation World Giving Index 2024,⁶⁹ 8% e njerëzve kanë dhuruar kohën e tyre për një organizatë në Kosovë në 2024. Kjo nuk ndryshon nga 2023 dhe ka një rënie përse i përket vullnetarëve krahasuar me 2021, kur është raportuar 10%.

68 Agjensia e Statistikave e Kosovës Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP), Q4 2021: <https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/5041> and https://askdata.rks-gov.net/pxweb/en/ASKdata/ASKdata_Labour%20market_Anketa%20e%20Fuqisë%20Punëtore_Annual%20labour%20market/tab24.px/table/tableViewLayout1/

69 Charities Aid Foundation World Giving Index 2024: <https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index>

Objektiva Specifike 2

Bashkëpunim dhe partneritet i fuqizuar midis OSHC-ve dhe institucioneve publike.

OS 2.1. Autoritetet dhe institucionet publike përfshijnë OSHC-të në proceset vendim-marrëse dhe politikë-bërëse.

Treguesi 2.1.a: Ligjet, aktet nën-ligjore, strategjitë dhe aktet e tjera të interesit publik dhe reformat e politikave janë konsultuar efektivisht me OSHC-të:

- OSHC-të kanë akses në draft-dokumentet që nga fillimi i procesit të përgatitjes deri në fund të procedurës së adoptimit;
- Të paktën 15 ditë janë lënë për komentim përpara se draft-dokumenti të kalojë në procedurat e adoptimit;
- Përdorimi i procedurave të jashtëzakonshme/përsheptuara për adoptimin e legjislacionit pa mundësinë e konsultimit është një përjashtim dhe i justifikuar sic duhet;
- Raportet mbi rezultatet e konsultimeve publike, përfshirë arsyet për mos-marrjen parasysh të komenteve, janë publikuar në kohë;
- Anëtarët e grupeve të punës nga OSHC-të janë përzgjedhur bazuar në një thirrje publike, kritere të qarta dhe barazinë;
- Anëtarët e grupeve të punës nga OSHC-të përfshijnë përfaqësues të shoqërisë si e tërë, përfshirë grupet e grave, LGBTQIA, migrantëve, minoriteteve, pa-afëtësisë dhe të tjerë, në përputhje me Qasjen e Bazuar në të Drejtat e Njeriut.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, Kosova adoptoi një Rregullore të re Nr. 17/2024 të Punës së Qeverisë së Kosovës⁷⁰, e cila zëvendësoi Rregulloren e mëparshme 05/2016 Për Standardet Minimale për Procesin e Konsultimit Publik⁷¹, duke mbajtur dispozitat kryesore për mbështetjen e pjesëmarrjes së shoqërisë civile në vendim-marrjen publike. Rregullorja e re siguron që OSHC-të kanë akses tek draftet e dokumenteve përgjatë gjithë procesit të zhvillimit të politikave, mandaton një periudhë minimale konsultimi prej 15–30 ditësh, dhe kërkon publikimin e rezultateve të konsultimit, përfshirë justifikimet për pranimin ose refuzimin e sugjerimeve. Ajo gjithashtu lejon përdorimin e procedurave të përsheptuara legjislative në rastet emergjente ose të jashtëzakonshme. Krahasuar me Rregulloren 05/2016, Rregullorja 17/2024 përfshin si përmirësime ashtu dhe hapa potenciale prapa. Një nga zhvillimet pozitive është përcaktimi i qartë ligjor dhe bazës procedurale për përdorimin e procedurave të përsheptuara, tani të përshkruara në Nenet 54 dhe 84. Këto nene specifikojnë se procedura të tilla mund të përdoren vetëm në kushte të përcaktuara qartë—situate emergjente ose rrethana të veçanta—duke synuar kështu mbrojtjen nga përdorimi arbitrar. Për më tepër, Neni 53 rrit transparencën e procesit të konsultimit duke kërkuar që të gjithë komentet e marra të rishikohen dhe arsyet për pranimin ose refuzimin e tyre të publikohen në kohë.

Sidoqoftë, Rregullorja e re gjithashtu përbën një hap prapa lidhur me afatet e konsultimit. Ndërsa Rregullorja e 2024 vendos 15 ditë minimumin e periudhës së konsultimit dhe lejon deri në 30 ditë për akte

⁷⁰ Rregullore (Qrk) - Nr. 17/2024 E Punës së Qeverisë: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=92322>

⁷¹ Rregullore (Qrk) Nr. 05/2016 Për Standardet Minimale për Procesin e Konsultimit Publik <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15036>

komplekse dhe të rëndësishme, Rregullorja e mëparshme 05/2016 mundësonte konsultime publike për një periudhë deri në 60 ditë. Ky reduktim në maksimumin e afatit të konsultimit mund të kufizojë kapacitetin e OSHC-ve—sidomos atyre më të vogla dhe me burime të kufizuara—të marrin pjesë në një mënyrë kuptimplotë në proceset vendim-marrëse. Megjithatë rregullorja e re lejon trupën propozuese të zgjasë dhe të përsërisë konsultimin publik në raste të caktuara, kjo varet nga ato dhe nuk është njësoj me periudhën më të gjatë të garantuar në rregulloren e mëparshme.

Rregullorja e 2024 lejon përdorimin e procedurave të përsheptuara në kushte të përcaktuara qartë, përfshirë emergjencat dhe rrethanat e vecanta. Nenet 54 dhe 84 përshkruajnë bazën ligjore për procedura të tilla, duke lejuar qeverinë të anashkalojnë konsultimet e rregullta kur nevojitet një veprim i shpejtë legjislativ. Rregullorja nuk përfshin akoma një kërkesë për justifikim të mëvonshme ose transparencë lidhur me përdorimin e një procedure të tillë, e cila kufizon llogaridhënien.

Sipas Raportit të 2024 Për Konsultimet Publike, publikuar nga Zyra për Qeverisje të Mirë⁷², në 2024, 444 projektligje dhe akte nën-ligjore janë publikuar për konsultim publik në platformën zyrtare online të Kosovës, përfshirë 251 dokumente të adoptuara në nivel qendror dhe 193 në nivel lokal. Institucionet e nivelit qendror publikuan çdo muaj, në mënyrë konsistente, një volum të madh dokumentesh, ku ministritë më aktive ishin Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapsinor dhe Infrastrukturës, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Bujqësisë, Pyjeve dhe Zhvillimit Rural, dhe Ministria e Shëndetësisë. Disa (57%) dokumente janë publikuar së bashku me raportin final, pjesa tjetër e dokumenteve të publikuara (43%) nuk kanë një raport mbi procesin e konsultimit.⁷³ Dokumentet të cilat janë konsultuar më shpesh janë udhëzimet administrative, draft-rregulloret dhe projektligjet. Sidoqoftë, megjithë përpjekjet institucionale për të mbajtur një rrjedhë të qëndrueshme të konsultimeve, pjesëmarrja publike ngelet e kufizuar. Përgjatë gjithë vitit, kontribuesit publik paraqitën një numër relativisht të vogël komentesh—në total 170 komente për të gjithë dokumentet e publikuara në platformën online. Në nivelin qendror, pjesëmarrja e kontribuesve ishte edhe më e vogël, 10 komente për 193 dokumente të publikuara, dhe vetëm një pjesë e vogël (20%) rezultuan në publikimin e raporteve finale të konsultimit. Integrimi i sugjerimeve ishte i rrallë, me shumicën e dokumenteve (79%) të finalizuar dhe publikuar pa referencë të kontributit publik.

Nuk ka pasur ndryshime në 2024 lidhur me si janë përzgjedhur anetarët e OSHC-ve për të marrë pjesë në grupet e punës së draftimit. Aktualisht, nuk ka ndonjë detyrim apo kërkesë ligjore për përzgjedhjen nëpërmjet thirrjeve publike ose bazuar në kritere transparente dhe të barabarta. Megjithatë disa ministri dhe agjensi mund të zbatojnë praktika të tilla në procedurat e tyre të brendshme, mungesa e standardeve të njëjta në të gjithë qeverinë dobëson llogaridhënien dhe kufizon aksesin e barabartë të të gjithë OSHC-ve, sidomos të atyre që janë jashtë rrjeteve ekzistuese. Ndërkohë që kuadri ligjor ruan dhe, në disa fusha, qartëson standardet e mëparshme të pjesëmarrjes, ai përfshin kompleksitete procedurale dhe nuk elimion boshllëqet—vecanërisht lidhur me përzgjedhjen dhe përfshirjen e përfaqësuesve të OSHC-ve në grupet e punës, çfarë ngelet e parregulluar dhe potencialisht përjashtuese. Këto kompleksitete procedurale përfshijnë masën e shtuar të përdorimit të procedurave të përsheptuara dhe përjashtimeve, si dhe varësinë në rritje tek sistemet digjitale, të cilat—nëse nuk zbatohen dhe monitorohen me kujdes—mund të jenë në mënyrë jo-proporcionale një disavantazh për OSHC-të më të vogla dhe më pak të afta nga pikëpamja digjitale dhe të reduktojnë në përgjithësi përfshirjen dhe transparencën e procesit. Njëkohësisht, kuadri ligjor i Kosovës nuk kërkon përfshirjen e grupeve të ndryshëm—si organizatat e grave, grupet e LGBTIQ, personat me pa-aftësi, migrantet, dhe minoritetet etnike—në konsultimet publike ose grupet e punës. Ndërkohë që një lloj përfaqësimi bëhet në mënyrë jo-formale ose nëpërmjet përfshirjes në rrjete ombrellë si CIVIKOS, nuk ka mekanizma në rregulloren për të siguruar pjesëmarrjen e balancuar dhe përfshirëse. Kjo rrezikon marginalizimin e zërave të nën-përfaqësuar dhe nuk plotëson standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut lidhur me mos-diskriminimin dhe pjesëmarrjen gjithë-përfshirëse në çështjet publike.

72 Raporti vjetor mbi konsultimet publike në Qeverinë e Republikës së Kosovës për 2024: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Docs/Doc-6821edf74bac1.pdf>

73 Raporti vjetor mbi konsultimet publike në Qeverinë e Republikës së Kosovës për 2024, f 20: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Docs/Doc-6821edf74bac1.pdf>

Viti	Pjesa e OSHC-ve që janë konsultuar efektivisht nga autoritetet në draftimin e ligjeve, akteve nën-ligjore, strategjive dhe akteve me interes publik dhe reformat e politikave
2024	19%
2023	35%
2021	20%

Anketa e OSHC-ve tregon që në 2024, 19% e organizatave të shoqërise civile janë konsultuar efektivisht lidhur me ligjet, politikat dhe dokumentet strategjike. Kjo reflekton një rënie prej 16% krahasuar me 35% në 2023, por është e ngjashme me rezultatin prej 20% në 2021.

Rezultate të tjera nga anketa e OSHC-ve zbulojnë se në 2024, 15% e OSHC-ve në Kosovë kanë akses tek draftet e dokumenteve përgjatë gjithë procesit të politikë-bërjes—nga fillimi në adoptimin e dokumentit final. Kjo shënon një rënie prej 15%, nga 30% në 2023. Krahasuar me 2021, kur aksesimi është raportuar 16%, rezultatet ngelen relativisht konstante.

Në 2024, 15% e OSHC-ve raportuan të kënë pasur të pakten 15 ditë për të komentuar mbi draftet e ligjeve apo politikave. Kjo është një rënie prej 28% në 2023. Sidoqoftë, kur krahasojmë me 2021, me një raportim prej 18%, rezultatet janë të ngjashme. Ky reduktim krahasuar me praktikën e mëparshme prej 60 ditësh kohë raportimi, mund të kufizojë aftësinë e OSHC-ve për të dhënë një kontribut kuptim-plotë dhe ngritur shqetësimet rreth zbatimit jo-konsistent nga institucionet publike.

Anketa e zyrtarëve publikë tregon se kur ata u pyeten se si janë informuar OSHC-të dhe publiku mbi mundësitë për të kontribuar në ligjet, politikat dhe strategjitë, shumica e tyre besuan se OSHC-të ishin informuar mjaftueshëm ose plotësisht.

Njësoj, shumica e zyrtarëve publikë besuan se sugjerimet e OSHC-ve janë marrë parasysh në mënyrë të mjaftueshme në vendim-marrje, me disa që thanë se janë integruar plotësisht. Sidoqoftë, një pjesë e vogël menduan se kontributi i OSHC-ve nuk është marrë mjaftueshëm në konsideratë, dhe pak besuan se nuk janë përdorur aspak.

Anketa e zyrtarëve publik tregoi se institucione të ndryshme publike në Kosovë përshkruan angazhimin e tyre me shoqërinë civile në kontekstin e hartimit të legjislationit, strategjive dhe politikave. Shembuj specifikë që janë dhënë përfshijnë konsultimet dhe dëgjesat publike mbi buxhetet lokale, përfshirë edhe ato të përqëndruara në pjesëmarrjen e grave. Disa institucione nënvizuan se sugjerimet nga OSHC-të janë integruar në draftet e dokumenteve, ndërsa të tjerë ju referuan përfshirjes së OSHC-ve në prezantimet e kuadrit buxhetor ose në dëgjesat tematike. Sidoqoftë, disa zyrtarë thanë se nuk ka konsultime direkte me OSHC-të ose vetëm angazhim të tyre në thirrjet publike, duke sugjeruar që ka nivele të ndryshme të ndërveprimit midis institucioneve.

Kur u pyetën rreth efektivitetit në përgjithësi të konsultimeve, shumica e zyrtarëve publik i përshkruan këto si mjaftueshëm efektive ose shumë efektive.

Në 2024, institucionet publike në Kosovë raportuan përdorimin e metodave të ndryshme të konsultimit, përfshirë dëgjesat publike, tryezat e rrumbullakëta, punëtoritë, konsultimet e shkruara, dhe njoftimet e publikuara në faqet zyrtare. Disa gjithashtu theksuan përdorimin e mediave sociale dhe platformës qeveritare të konsultimit online. OSHC-të dhe përfaqësuesit e komunitetit janë përfshirë në grupet e punës dhe takimet e përbashkëta. Ndërkohë, disa institucione theksuan se konsultimet ishin të hapura për të gjithë palët e interesuara, të tjerët theksuan angazhimin e kufizuar për shkak të interesit të ulët publik ose përbërjes specifike demografike të zonave specifike.

Në kontekstin e statusit potencial të kandidatit për në BE të Kosovës dhe përpjekjeve të vazhduara për tu përputhur me standardet e BE-së⁷⁴, OSHC-të në Kosovë vazhduan të përballen me pengesa të rëndë-

⁷⁴ <https://kryeministri.rks-gov.net/en/blog/the-government-adopts-the-reform-agenda-under-the-eu-reform-and-growth-facility-for-the-western-balkans/>

sishme për pjesëmarrjen kuptim-plotë në procesin e aksesimit në BE.⁷⁵ Megjithëse ekzistojnë strukturat formale—si konsultimet publike nëpërmjet platformave online dhe përfaqesimit në Këshillin Kombëtar të Integrimit Evropian (KKIE)⁷⁶—përfshirja e OSHC-ve është shpesh sipërfaqësore dhe procedurale, se sa me ndikim.⁷⁷ Konsultimet tentojnë të bëhen vonë në ciklin e formulimit të politikave, me akses të kufizuar në draftet dhe integrim minimal të sugjerimeve të OSHC-ve në vendimet përfundimtare. Megjithë sfidat, OSHC-të vazhdojnë të luajnë një rol thelbësor në avokimin për të drejtat e njeriut, transparencën dhe shtetin ligjor⁷⁸; por ato operojnë në një ambient në rritje armiqësor, duke u përballur si me shtypjen politike ashtu dhe mundësitë e kufizuara për angazhimin kuptim-plotë në procesin e aksesimit në BE.⁷⁹ Sipas Raportit të BCSDN që analizon paketën e zgjerimit të BE-së, shoqëria civile në Kosovë ngelet aktive dhe e shumëllojshme, duke luajtur një rol kuptim-plotë në dizejnimin, zbatimin dhe mbikqyrjen e reformave të lidhura me BE. Kosova ka ndërmarrë veprime specifike për të rritur transparencën dhe llogari-dhënien e financimeve publike për OSHC-të, por ngelen sfidat lidhur me raportimin dhe vlerësimin e efektivitetit të fondeve të dhëna.⁸⁰

Në tetor 2024, Qeveria e Kosovës ka adoptuar zyrtarisht Programin e Reformave.⁸¹ Programi përshkruan 111 hapa lidhur me qeverisjen, administratën publike, menaxhimin e financimit publik, tranzicionin e gjelbërt dhe digjital, zhvillimin e sektorit privat, zhvillimin e kapitalit njerëzor dhe shtetin ligjor. Procesi përfshiu koordinimin midis Qeverisë, Kuvendit, institucioneve gjyqësore dhe organeve të pavarura që janë përgjegjëse për zbatimin e reformave gjatë kater viteve në vijim.⁸²

Ndërsa procesi i konsultimeve lidhur me Programin e Reformave përfshin formalisht organizatat e shoqërisë civile, disa analiza të pavarura theksojnë se dizejnimi dhe afatet kufizojnë integrimin kuptim-plotë të kontributit të palëve të interesuara, duke nënvizuar sfidat aktuale në Kosovë lidhur me praktikën e konsultimit efektiv, duke vënë re një tendencë për trajtimin e konsultimeve si hapa procedurale dhe jo si mundësi për bashkë-krijim.⁸³ Një takim i konsultimit publik është mbajtur në fillim të majit 2024, ku OSHC-të janë informuar mbi Programin e Reformave dhe janë ftuar të ofrojnë komente me gojë dhe me shkrim. Sipas raporteve nga OSHC-të, ata janë informuar dhe janë ftuar të japin sugjerime përfshirë edhe lidhur me çështje të kudo-gjendura si barazia gjinore dhe reformat e administratës publike.⁸⁴ Sidoqoftë, integrimi i këtyre sugjerimeve në dokumentin përfundimtar duket të jetë minimal. Një analizë e GLPS vë re se drafti i Programit të Reformave ishte përfunduar në një masë të madhe para se të fillonte procesi i konsultimit, çfarë kufizoi masën e integrit të rishikimeve bazuar në rekomandimet e OSHC-ve. Megjithë njohjen e disa kontributeve të shkruara, ka pak evidencë se ato kanë cuar në ndryshime përmbajtësore në tekstin përfundimtar.⁸⁵

⁷⁵ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-10-2025-0075_EN.html

⁷⁶ https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-civil-society-facility-media-programme-kosovo-2024-2025-2024-allocation-europeaid183890ddactxk_en

⁷⁷ <https://europeanwesternbalkans.com/2024/10/28/a-series-of-events-focused-on-common-regional-market-was-held-in-regions-capitals/>

⁷⁸ <https://lens.civicus.org/interview/civil-society-works-day-in-and-day-out-to-build-democracy/>

⁷⁹ <https://balkanetsd.net/novo/wp-content/uploads/2024/12/89-4-Final-MM-Regional-Report-WBT-2023.pdf>
<https://www.balkanicaucaso.org/eng/Areas/Kosovo/CEFTA-and-the-path-to-EU-accession-challenges-and-new-directions-235553>

⁸⁰ <https://balkanetsd.net/2024-eu-enlargement-package-released-bcsdns-in-depth-analysis-on-key-civil-society-findings-for-western-balkans-coming-soon/>

⁸¹ Qeveria e Kosovës, Instrumenti i Reformave dhe Rritjes në Ballkanin Perëndimor: Programi i Reformave i Kosovës, 2024: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/10/RGF-Kosovo-Reform-Agenda.pdf>

⁸² Zyra e Kryeministrit: Qeveria adopton Programin e Reformave në kuadër të Instrumentit të BE të Reformave dhe Rritjes në Ballkanin Perëndimor: <https://kryeministri.rks-gov.net/en/blog/the-government-adopts-the-reform-agenda-under-the-eu-reform-and-growth-facility-for-the-western-balkans/>

⁸³ OECD 2025

⁸⁴ Levizja FOL: Si mundet Kosova të përmirësojë angazhimin e palëve të interesuara në procesin e negociatave të aksesimit në BE? https://levizjafol.org/wp-content/uploads/2024/07/Kosovo-improve-consultation-ENG_FINAL.pdf KWN, Një analizë gjinore e Planit të Rritjes së BE-së: Programi i Reformave i Kosovës, 2024: https://womensnetwork.org/wp-content/uploads/2024/12/Gender-Review-of-EU-Growth-Plan-Reform-Agenda-Kosovo-2024.pdf?utm_source=Monitorimi%20t%C3%AB%20SIGMA%20Administrata%20Publike%20n%C3%AB%20Kosov%C3%AB%208%202024&utm_medium=Blog Raportet e Monitorimit të SIG-MA, Administrata Publike në Kosovë 8, 2024: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/01/public-administration-in-kosovo-2024_d9378da9/a53fce6b-en.pdf EWB, një seri aktivitetesh të fokusuara në Tregun e Përbashkët Rajonal janë organizuar në qendrat e rajoneve: <https://europeanwesternbalkans.com/2024/10/28/a-series-of-events-focused-on-common-regional-market-was-held-in-regions-capitals/>

⁸⁵ GLPS 2025

Treguesi 2.1.b: OSHC-të janë përfshirë efektivisht në mekanizmat mbyqyrës.

Ky tregues nuk është rishikuar.

Treguesi 2.1.c: Pjesa e OSHC-ve që kanë marrë pjesë në konsultime gjatë përgatitjes së raporteve shtetërore në kuadrin e detyrimeve ndërkombëtare dhe të tjera lidhur me të drejtat e njeriut dhe zbatimin e rekomandimeve të tyre.

Ky tregues nuk është rishikuar.

OS 2.2. Autoritetet dhe institucionet publike pranojnë rëndësinë e shoqërisë civile në debatin shoqëror mbi politikat dhe proceset e integritimit në BE.

Treguesi 2.2.a: Masa në të cilën OSHC-të vlerësojnë si mbështetës qëndrimin e zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Anketa e OSHC-ve e 2024 tregon se 28% e organizatave të shoqërisë civile në Kosovë kanë vlerësuar qëndrimin e zyrtarëve publikë si mbështetës, duke shënuar një rënie prej 12% krahasuar me 2023, kur 40% e OSHC-ve kishin këtë pikëpamje. Sidoqoftë, përqindja ngelet e pothuaj e njejtë me 2021 kur ishte 30%.

Ndryshe nga kjo, në 2024, 61% e OSHC-ve përshkruan qëndrimin e zyrtarëve publikë si jo-mbështetës, përfshirë këtu ata që vlerësuan atë si të pamjaftueshëm ose aspak mbështetës. Kjo shënon një rritje prej 14% nga 2023, kur 47% kishin një pikëpamje të tillë. Rezultatet e 2024 ngjasojnë shumë me ato të 2021, kur 57% e OSHC-ve raportuan qëndrime negative ose jo-mbështetëse.

Zyrtarët publik gjithashtu u pyeten se sa mbështetës besojnë se kanë qënë kolegët e tyre kundrejt organizatave të shoqërisë civile në përgjithësi. Shumica e pjesëmarrësve në anketë e përshkruan qëndrimin e zyrtarëve publik si shumë mbështetës ose mjaftueshëm mbështetës.

Kur ju kërkua ta shpjegojnë zgjedhjen e tyre, zyrtarët publik në Kosovë përmendën disa forma të ndihmës. Këto përfshijnë grantet në para—sidomos për organizatat që ndihmojnë viktimat e dhunës në familje dhe që ofrojnë shërbime sociale—si dhe thirrjet publike për financim, konsultim dhe këshillim, subvencionet për strehëzat, dhe përfshirja e OSHC-vë në procesin e vendim-marrjes.

OS 2.3. Autoritetet publike kontribuojnë në fuqizimin e shoqërisë civile duke bashkëpunuar me shoqërinë civile nëpërmjet kuadrit strategjik të politikave dhe mekanizmave të duhur institucional.

Treguesi 2.3.a: Pjesa e OSHC-ve që janë konsultuar efektivisht gjatë përgatitjes së strategjive të bashkëpunimit me shoqërinë civile.

Në 2024, Qeveria e Kosovës inicioi zhvillimin e një Strategjie të re Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile (2025–2030), e koordinuar nga Zyra për Qeverisje të Mirë (ZQM). Procesi përfshiu një Grup Pune zyrtarë të përberë nga përfaqësues të OSHC-ve dhe qeverisë, të cilët janë takuar rregullisht dhe janë përfshirë në mënyrë të vazhdueshme në procesin e përgatitjes nëpërmjet katër takimeve të strukturuar të mbështetura me ekspertizë nga EU TACSO 3. Përveç Grupit të Punës, një takim me i gjerë i konsultimit publik është organizuar nga ZQM, CIVIKOS⁸⁶ dhe KCSF⁸⁷ në qershor 2024, me pjesëmarrjen e 25 OSHC-ve, përfshirë edhe përfaqësues të grupeve të minoritetit.

Gjetjet nga dy grupe fokus të mbajtura në shkurt 2025 tregojnë për një perceptim të përzier të procesit të konsultimit mbi Strategjinë Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile 2025–2030. Pjesëmarrësit që ishin përfshirë në konsultime në përgjithësi konfirmuan se ata kanë qënë ftuar të kontribuojnë—së pari nëpërmjet kontaktimit direkt nga Zyra për Qeverisje të Mirë (ZQM) ose thirrjet e hapura nëpërmjet platformës së CIVIKOS. Sidoqoftë, megjithë pjesëmarrjen në takime, grupet tematike të punës, dhe organizimin e një sesioni më të gjerë konsultativ në qershor 2024, shumë pjesëmarrës kishin ndjesinë se mundësia e tyre për të kontribuar në një mënyrë kuptim-plotë ishte shume e kufizuar. Një shqetësim i vazhdueshëm ishte mungesa e aksesit të madh në draftet e dokumenteve strategjike ose materialeve përgatitore, çfarë pengoi angazhimin përsa i përket informacionit. Përveç kësaj, disa pjesëmarrës theksuan se qëllimi dhe pritshmëritë për përfshirjen e tyre nuk ishin artikuluar qartë dhe shpesh struktura e takimeve ishte e paqartë ose ato nuk ishin lehtësuar sic duhet.

Mungesa e ndjekjes së çështjes ishte një shqetësim kryesor që u ngrit pothuaj nga të gjithë pjesëmarrësit. OSHC-të theksuan se nuk kanë dijeni në se kontributet e tyre janë konsideruar ose integruar në draftin përfundimtar të strategjisë, dhe nuk kanë marrë ndonjë informacion se si është trajtuar kontributi i tyre. Mungesa e përgjigjes bëri që disa të vënë në pikëpyetje atë në se konsultimet ishin një përpjekje e vërtetë për të mbledhur kontributete apo ishin thjesht një kërkesë formale e plotësuar vetëm në dukje. Megjithatë, shumica e OSHC-ve shprehën një vullnet të vazhduar për të marrë pjesë në proceset e ardhshme të konsultimit, me shpresën se përpjekjet e ardhshme do të kishin më shumë transparencë, strukturë dhe përgjigje.

OSHC-të që nuk kanë marrë pjesë në konsultime, megjithëse ishin ftuar, theksuan disa pengesa kyçe për përfshirjen e tyre. Një çështje e përsëritur është mungesa e mbështetjes logjistike dhe financiare, sidomos për organizatat që operojnë jashtë Prishtinës. Këto OSHC theksuan se udhëtimi në distanca të largëta për takime të shkurtra pa rimbursim të shpenzimeve nuk ishte me leverdi. Mungesa e pjesëmarrjes online ose hibride gjithashtu u përmend si një kufizim i rëndësishëm që kufizon aksesin për ata që nuk mund të marrin pjesë fizikisht. Përveç kësaj, disa organizata përmendën problemet lidhur me ftesën, që ata e përshkruan si të mjergullt dhe jo mjaftueshëm informuese përsa i përket qëllimit të konsultimit, strukturës dhe rezultateve të pritshme. Mungesa e qartësisë kontriboi tek pasiguria lidhur me vlerën e pjesëmarrjes dhe dekurajoi angazhimin.

Megjithë mos-pjesëmarrjen e tyre, organizatat shprehën vullnetin e madh për tu përfshirë në proceset e ardhshme të zhvillimit të strategjive, në se përmirësohen aksesit dhe qartësia. Ata rekomanduan takime të decentralizuara duke i organizuar ato në disa rajone në Kosovë, duke ofruar draftet e materialeve paraprakisht për të mundësuar përgatitjen e duhur, duke përshkruar qartë çfarë lloj kontributi kërkohet. Përveç kësaj, ata theksuan rëndësinë që të sigurohen që kontributet e OSHC-ve merren parasysh dhe ka një vazhdim, në mënyrë që pjesëmarrja të shihet si kuptim-plotë dhe jo si thjesht simbolike.

86 CIVIKOS Platform: <https://civikos.net/?lang=en>

87 KCSF: <https://kcsfoundation.org/en/>

Treguesi 2.3.b: Përfituesit e IPA kanë adoptuar strategji të vlefshme të bashkëpunimit me shoqërinë civile

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, Kosova nuk kishte një strategji kombëtare të bashkëpunimit të shoqërisë civile. Strategjia Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile 2025–2030 ishte në zhvillim e sipër gjatë këtij viti dhe pritet të finalizohet dhe adoptohet në 2025.

Treguesi 2.3.c: Strategjitë e bashkëpunimit me shoqërinë civile shoqërohen me plane veprime të buxhetuara.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, Kosova nuk kishte një plan veprimi të vlefshëm dhe të adoptuar me buxhet të alokuar për mbështetjen e zbatimit të një strategjie të bashkëpunimit me shoqërinë civile.

Treguesi 2.3.d: Pjesa e OSHC-ve që vlerësojnë strategjitë e bashkëpunimit me shoqërinë civile si relevante dhe efektive.

Ky tregues nuk është vlerësuar sepse nuk kishte një strategji në 2024 në Kosovë.

Treguesi 2.3.e: Strukturave publike, përgjegjëse për zbatimin e strategjive të bashkëpunimit me shoqërinë civile, iu janë dhënë burimet e duhura.

Në 2024, Zyra për Qeverisje të Mire (ZQM) është struktura qeveritare përgjegjëse për koordinimin dhe zbatimin e strategjisë kombëtare për bashkëpunimin me shoqërinë civile. Sidoqoftë, situata ngeli në masë të madhe e pandryshuar, pa ndonjë përmirësim përmbajtësor në burimet institucionale. ZQM vazhdoi të përballlet me sfida lidhur me staf të pamjaftueshëm teknik të specializuar, megjithëse pati një rritje të vogël të stafit nga dy në tre anëtare dhe përfitoi nga përmirësime modeste në infrastrukturën digjitale. Këto kufizime penguan aftësinë e zyrës për zbatimin e plotë të mandatit të saj, që përfshin mbikqyrjen e konsultimeve publike, manaxhimi i proceseve të financimit publik, dhe mirëmbajtja e e-platformës të konsultimit publik.

Për tu shënuar është se në 2024 nuk kishte një strategji aktive, pasi ZQM ishte e angazhuar në zhvillimin e Strategjisë së re Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile 2025–2030. Megjithëse Strategjia Qeveritare për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile nuk u adoptua në 2024, Zyra e Qeverisjes së Mirë—e caktuar si struktura përgjegjëse për zbatimin e saj—luajti një rol qendror në aktivitete përgatitore, përfshirë krijimin e Grupit zyrtar të Punës, koordinimin e takimeve të tij, dhe organizimin e sesioneve të konsultimit publik me OSHC-të. Këto aktivitete u realizuan pavarësisht kapacitetit të brendshëm të kufizuar dhe nevojës për mbështetje teknike dhe logjistike nga partnerë jashtë institucionit si Platforma CIVIKOS, KCSF, dhe EU TACSO 3. ZQM gjithashtu koordinoi disa inisiativa të tjera të lidhura me strategjinë në fushën e të drejtave të njeriut dhe anti-diskriminimit, shpesh me mbështetjen e organizatave ndërkombëtare. Këto sfida nënvizojnë nevojën e vazhduar për të fuqizuar kapacitetet njerëzore dhe financiare të ZQM.

për të siguruar një angazhim më efektiv me shoqërinë civile.

Treguesi 2.3.f: Mekanizmat për dialog midis këshillave të bashkëpunimit të shoqërisë civile dhe qeverisë qendrore përfshijnë OSHC-të në një mënyrë kuptim plotë:

- Ata kanë një program pune të dakortësuar;
- Ata kanë rënë dakort për rregullat dhe procedurat;
- Ata takohen rregullisht;
- Rregullat lejojnë OSHC-të të organizojnë takime dhe kontribuojnë në zhvillimin e axhendës;
- Ka një ndjekje të duhur të konkluzioneve dhe rekomandimeve.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, Këshilli për Bashkëpunimin e Qeverisë me Shoqërinë Civile⁸⁸ nuk ishte operacional për shkak të përfundimit të mandatit të tij⁸⁹ dhe dështimit për të caktuar anëtarë të rinj. Si rezultat, nuk janë mbajtur takime të Këshillit dhe nuk kishte program pune, rregulla të procedurës, ose platformë që mundëson organizatat e shoqërisë civile të inicojnë ose zhvillojnë programe brenda këtij organi.

⁸⁸ Zyra e Kryeministrit/Zyra për Qeverisje të Mirë, Këshilli për Bashkëpunimin e Qeverisë me Shoqërisë Civile: <https://kryeministri.rks-gov.net/en/the-office-of-prime-minister/council-for-cooperation-of-the-government-with-civil-society/>

⁸⁹ Informacion mbi mandatin e Këshillit për Bashkëpunimin e Qeverisë me Shoqërisë Civile: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/11/Rregullat-e-Punes-se-Keshillit-per-Bashkepunim-te-Qeverise-me-Shoqerine-Civile.pdf>

Objektiva Specifike 3

Është përforcuar kapaciteti dhe aftësia e OSHC-ve për të realizuar me efektivitet aktivitetet.

OS 3.1. Strukturat e qeverisjes së brendshme të OSHC-ve bazohen në parimet e qeverisjes së mirë.

Treguesi 3.1.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë një organ qeverisës të pavarur dhe efektiv, me terma të qarta reference, për mbikqyrjen e qëllimeve strategjike, ndikimit, menaxhimit, përmbushjes së detyrimeve ligjore dhe llogaridhënies së organizatës.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	56%
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	45%
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	59%

Sipas rezultateve të anketës, në 2024, 56% e OSHC-ve raportuan se plotësojnë kriteret lidhur me një strukturë qeverisëse të pavarur dhe efektive.

Përgjatë tre vitëve të fundit, pjesa e OSHC-ve në Kosovë që kane trupa qeverisës të pavarura dhe efektive ka ngelur njësoj. Përqindja e 2024 prej 56% shënon një përmirësim prej 11% krahasuar me 2023 (45%). Të dhënat nga 2021 flasin për 59% të OSHC-ve që kanë raportuar se kanë një organ qeverisës të pavarur dhe efektiv. Në 2024, 34% e OSHC-ve raportuan se drejtori i tyre ekzekutiv ose një staf tjetër me pagesë ishte pjesë e organit qeverisës. Kjo shënon një rënie krahasuar me 2023 (49%), por është konsistente me rezultatet e 2021 (32%).

Treguesi 3.1.b: Pjesa e OSHC-ve që në mënyrë të rregullt shqyrtojnë konfliktin e interesit lidhur me marrdhëniet politike, ekonomike dhe personale të organit të tyre qeverisës.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht	29%
2023	2 – plotëson standardet minimalisht	36%
2021	2 – plotëson standardet minimalisht	25%

Anketa e 2024 jep informacion mbi masën në të cilën organizatat e shoqërisë civile (OSHC) në Kosovë kontrollojnë rregullisht konfliktin e interesit përsa i përket marrdhënieve politike, ekonomike, dhe personale të organeve qeverisëse. Sipas rezultateve të anketës, në 2024, 29% e OSHC-ve raportuan se bëjnë rregullisht kontrolle të tilla. Kjo shënon një rënie prej 7% nga rezultatet e 2023, kur 36% e OSHC-ve thane se kanë bërë shqyrtime vjetore të konfliktit potencial të interesit, por një rritje prej 4% krahasuar me rezultatet e bazës së nisjes të 2021.

Të dhëna të tjera nga anketa tregojnë se sa shpesh OSHC-të në Kosovë shqyrtojnë konfliktin e interesit. Në 2024, 45% e OSHC-ve raportuan se shqyrtojnë konfliktin e interesit kur një anëtar bëhet pjesë e organit qeverisës. Kjo praktikë ka ngelur relativisht e njëjtë përgjatë viteve të fundit, me përqindje të ngjashme të raportuara në 2023 (41%) dhe 2021 (49%). Një përqindje e vogël—3% në 2024—thanë se organizata e tyre bën kontrolle të konfliktit të interesit në cdo dy vjet, një shifer që ngeli e njëjtë kur u krahasua me 2023 (3%) dhe 2021 (6%).

Ndërkohë, 19% e OSHC-ve raportuan se ata nuk bëjnë asnjëherë kontrolle të konfliktit të interesit, duke treguar rezultate të ngjashme me 11% në 2023 dhe 14% në 2021.

Treguesi 3.1.c: Pjesa e OSHC-ve që ndajnë informacionin e duhur mbi organizatën nëpërmjet mjeteve dhe kanaleve që janë të aksesueshme nga të gjithë palët e interesuara përsa i përket publikimit të:

- statuteve;
- strukturës qeverisëse;
- politikave organizative.

2024	1 – nuk plotëson standardet	13%
2023	1 – nuk plotëson standardet	12%
2021	2 – plotëson standardet minimalisht	23%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, në 2024, 13% e OSHC-ve raportuan se publikojnë dokumentet qeverisëse, strukturën e qeverisjes, dhe politikat organizative. Këto rezultate janë të ngjashme me 2023, kur 12% e OSHC-ve folën për praktika të ngjashme të transparencës, por më të ulëta me 10% krahasuar me rezultatet e raportit të bazës së nisjes të 2021 (23%).

Të dhëna të tjera japin informacion lidhur me llojet specifike të informacionit që publikojnë OSHC-të në Kosovë. Në 2024, 26% e OSHC-ve raportuan se publikojnë dokumentet qeverisëse, ndërsa 40% e OSHC-ve thanë se ata e bëjnë publike strukturën e organit të tyre qeverisëse.

Treguesi 3.1.d: Pjesa e OSHC-ve që kanë një politikë organizative të barazisë gjinore.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	46%
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	47%
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	50%

Anketa e OSHC-ve e 2024, jep informacion lidhur me masën në të cilën organizatat e shoqërisë civile në Kosovë kanë adoptuar politikë zyrtare organizative të barazisë gjinore. Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, në 2024, 46% e OSHC-ve raportuan se kanë një politikë të tillë. Kjo është një situatë pak a shumë e pandryshuar krahasuar me 2023, kur 47% e OSHC-ve thanë se kanë një politikë të barazisë gjinore në organizatat e tyre dhe me 2021 kur 50% e OSHC-ve thanë të njëjtën gjë.

Treguesi 3.1.e: Pjesa e OSHC-ve që kanë strategji organizative, përfshirë vizion, mision dhe qëllime.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve	72%
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve	74%
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve	75%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, në 2024, 72% e OSHC-ve raportuan se kanë një strategji organizative. Kjo reflekton rezultate konsistente me 2023, kur 74% e OSHC-ve treguan se kanë zhvilluar një strategji organizative dhe me 2021 kur 75% e OSHC-ve raportuan se kanë një strategji organizative.

OS 3.2. OSHC-të janë të afta të komunikojnë rezultatet e aktiviteteve të tyre tek publiku.

Treguesi 3.2.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë të paktën një kanal on-line komunikimi.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet	93%
2023	5 – plotëson të gjithë standardet	96%
2021	5 – plotëson të gjithë standardet	95%

Gjatë tre viteve të fundit, pjesa e OSHC-ve që përdorin komunikimet online ka mbetur stabël: 93% në 2024, 96% në 2023 dhe 95% në 2021.

Sidoqoftë, në 2024, 7% e OSHC-ve raportuan se nuk kanë ndonjë kanal të komunikimit online, ngjashëm me çfarë u raportua në vitet e mëparshme.

Anketa gjithashtu hedh dritë mbi platformat specifike online që përdoren nga OSHC-të në Kosovë gjatë tre viteve të fundit:

- Facebook mbetet platforma më e përdorur gjerësisht, me 83% të OSHC-ve që raportuan në 2024 për përdorimin e tij, krahasuar me 91% në 2023, dhe 92% në 2021.
- Faqet e internetit janë kanali i dytë i komunikimit i përdorur më së shumti, me 52% të OSHC-ve që e përdorin, krahasuar me 48% në 2023 dhe 56% në 2021.
- Përdorimi i Instagram ka ngelur relativisht stabël, me 54% të OSHC-ve që e përdorin në 2024, krahasuar me 46% në 2023 dhe 53% në 2021.
- LinkedIn është përdorur nga 21% e OSHC-ve në 2024, 24% në 2023, dhe 22% në 2021.
- Përdorimi i YouTube midis OSHC-ve ishte 26% në 2024, duke u rritur nga 18% që ishte në 2023; sidoqoftë, në 2021 përdorimi ishte në masën 36%.
- Aplikimet për mesazhe (si WhatsApp, Viber, dhe Telegram) u përdorën nga 21% e OSHC-ve në 2024, 20% në 2023 dhe 27% në 2021.

Treguesi 3.2.b: Pjesa e OSHC-ve që kanë staf komunikimi të specializuar.

Ky tregues nuk është vlerësuar.

Treguesi 3.2.c: Pjesa e OSHC-ve që bashkëpunojnë me median.

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve, në 2024, 34% e OSHC-ve raportuan se angazhohen në bashkëpunim me organet e medias. Kjo nuk reflekton ndonjë ndryshim të madh nga 2023, kur 29% e OSHC-ve raportuan bashkëpunim me median. Përqindja ngelet konsistente me 2021, kur 34% e OSHC-ve gjithashtu treguan për angazhim me mediat.

OS 3.3. OSHC-të janë transparente rreth aktiviteteve programatike dhe burimet e financimit.

Treguesi 3.3.a: Pjesa e OSHC-ve që publikojnë raportet e tyre vjetore dhe bilanci financiar.

2024	1 – nuk plotëson standardet	20%
2023	2 – plotëson standardet minimalisht	21% ⁹⁰
2021	2 – plotëson standardet minimalisht	31% ⁹¹

Anketa e OSHC-ve e 2024 hedh dritë mbi masën në të cilën organizatat e shoqërisë civile në Kosovë publikojnë raportet e tyre vjetore dhe deklaratat financiare si një tregues i transparencës. Sipas rezultateve të Anketës, në 2024, 20% e OSHC-ve raportuan se i publikojnë këto dokumente, ngjashëm me 2023 kur 21% e OSHC-ve thanë se e bëjnë këtë gjë. Në 2021, 31% e OSHC-ve publikuan raportet e tyre vjetore dhe deklaratat financiare.

Anasjelltas, në 2024, 38% e OSHC-ve raportuan se ato nuk kanë publikuar raportet e tyre vjetore ose deklaratat financiare. Përqindja është rritur krahasuar me 33% në 2023, dhe 28% në 2021.

Treguesi 3.3.b Pjesa e OSHC-ve që publikojnë informacionin mbi burimet e financimit dhe shumat e marra në vitin paraardhës.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht	24%
2023	1 – nuk plotëson standardet	20%
2021	2 – plotëson standardet minimalisht	27%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve të 2024, 24% e OSHC-ve në Kosovë raportuan se deklarojnë publikisht burimet e financimit dhe shumat e marra, duke treguar një konsistencë me rezultatet e 2023, kur 20% e OSHC-ve publikuan një informacion të tillë dhe me 2021, kur 27% e organizatave u angazhuan në këtë nivel të transparencës financiare.

Në 2024, 34% e OSHC-ve akoma nuk e bëjnë publik informacionin e tyre financiar.

Duke krahasuar 2024 me vitet paraardhëse, situata mbetet e qëndrueshme:

Viti	Nuk ka Informacion Financiar (%)	Tregohen Burimet e Financimit (%)	Tregohen Shumat e Marra (%)
2024	34%	55%	27%
2023	28%	53%	25%
2021	23%	65%	29%

Përsa i përket arsyeve se përse nuk tregohet ky informacion, shumë OSHC thanë se nuk kanë pasur ndonjë financim ose kanë pasur një aktivitet minimal financiar që e bën publikimin të panevojshëm. Të tjerë thanë se detajet financiare janë shpërndarë brenda për brenda me organet administrative, por nuk janë bërë publike. Disa organizata raportuan se ata nuk e shohin nevojën e publikimit të një informacioni

⁹⁰ Vlera për Treguesin 3.3.a ishte 37%. Duke bërë ri-llogaritjen e treguesit për të saktësuar atë, vlera e rishikuar për 2023 ishte 21%.

⁹¹ Vlera për Treguesin 3.3.a ishte për 2021 ishte 48%. Duke bërë ri-llogaritjen e treguesit për të saktësuar atë, vlera e rishikuar për 2021 ishte 31%.

të tillë, ndërsa të tjerë theksuan burimet e kufizuara si një pengesë për priorizimin e transparencës financiare.

Treguesi 3.3.c: Shkalla e besimit publik në OSHC-të.

Shkalla e besimit publik në OSHC-të	
2024	45%
2023	50%

Sipas Balkan Public Barometer për 2024,⁹² 45% e publikut beson në shoqërinë civile. Gjysma tjetër e pjesëmarrësve (55%) deklaruan se ata nuk kanë besim në shoqërinë civile.

Këto rezultate tregojnë për një rënie të besimit publik në Kosovë krahasuar me 2023, kur shkalla e besimit publik në OSHC-të ishte tek 50%.⁹³

OS 3.4. OSHC-të monitorojnë dhe vlerësojnë rezultatet dhe ndikimin e punës së tyre.

Treguesi 3.4.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë bërë një vlerësim të punës së tyre vitin e kaluar.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve	71%
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve	75%
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve	72%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve të 2024, 71% e OSHC-ve në Kosovë kanë bërë një vlerësim të punës së tyre vitin e fundit, një vlerësim në nivel projekti, strategjie, ose vlerësim i proceseve të brendshme. Kjo tregon se praktika ka mbetur e ngjashme me 2023, kur 75% e OSHC-ve raportuan se bëjnë vlerësime, dhe me 2021 (72%).

Në 2024, njëzet e një përqind e pjesëmarrësve thanë se ata nuk bëjnë ndonjë vlerësim, çfarë gjithashtu nuk përbën ndonjë ndryshim të madh me 15% në 2023 dhe 2021. Burimet e kufizuara, mungesa e ekspertizës dhe mungesa e kohës mbeten pengesat kryesore për organizatat që nuk kanë bërë vlerësim.

⁹² Balkan Public Barometer 2024 Index: <https://www.rcc.int/balkanbarometer/results/2/public>

⁹³ Balkan Public Barometer 2023 Index: <https://www.rcc.int/balkanbarometer/results/2/public>

OS 3.5. OSHC-të përdorin kërkimin dhe evidencën për të mbështetur punën e tyre.

Treguesi 3.5.a: Pjesa e OSHC-ve puna e të cilave është bazuar në evidencën e gjeneruar nëpërmjet kërkimit.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet	83%
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve	80%
2021	5 – plotëson të gjithë standardet	88%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve të 2024, 83% e OSHC-ve në Kosovë raportuan se puna e tyre është bazuar në informacionin e grumbulluar nga kërkimi dhe evidencat, duke reflektuar pak a shumë një situatë të pandryshuar krahasuar me 2023, kur 86% e OSHC-ve raportuan të njëjtën dhe me 2021, kur 88% e OSHC-ve thanë se kanë përdorur qasje të bazuar në kërkimin.

Janë disa sfidat që janë identifikuar nga OSHC-të që raportuan se nuk e kanë bazuar punën e tyre në kërkimin dhe evidencat. Burimet e kufizuara njerëzore dhe financiare ishin një pengesë kryesore sepse disa organizata nuk kishin financimin e nevojshëm ose ekspertizen teknike për të bërë kërkim me efektivitet. Aksesin në të dhëna të besueshme ishte një vështirësi tjetër dhe disa OSHC e kishin problem të gjeneronin informacionin cilësor dhe të rëndësishëm. Mungesa e kohës ishte një faktor tjetër dhe disa organizata vendosnin zbatimin si prioritet përpara aktiviteteve të kërkimit. Përveç kësaj, një numër i vogël i OSHC-ve nuk e përceptojnë kërkimin si themelor për operimet e tyre.

Treguesi 3.5.b: Pjesa e OSHC-ve puna e të cilave mbështetet në konsultimin me njerëzit që kanë një interes në punën e tyre të tanishme ose të ardhshme.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet	91%
2023	5 – plotëson të gjithë standardet	88%
2021	5 – plotëson të gjithë standardet	90%

Sipas Anketës të OSHC-ve të 2024, 91% e OSHC-ve në Kosovë raportuan se puna e tyre ishte informuar nga konsultimet me palët e interesuara. Këto ishin rezultate të ngjashme me 2023, kur 88% e OSHC-ve u angazhuan në konsultime me palët e interesuara; si dhe me 2021, kur kjo përqindje ishte 90%.

Midis OSHC-ve që nuk janë angazhuar në konsultime me palët e interesuara, sfidat kryesore ishin burimet e kufizuara pasi disa organizata nuk kishin fondet ose personelin e nevojshëm për konsultime formale.

OS 3.6. OSHC-të punojnë në partneritete të drejta dhe të respektueshme për arritjen e qëllimeve të përbashkëta..

■ Treguesi 3.6.a: Pjesa e OSHC-ve që marrin pjesë në rrjetet lokale, qendrore dhe ndërkombëtare.

Në 2024, 76% e OSHC-ve raportuan se janë pjesë e të paktën një rrjeti, ngjashëm me 2023, kur 80% e OSHC-ve kanë qënë. Krahasuar me 2021, kur 91% e OSHC-ve raportuan angazhim në rrjete, përqindja ka rënë me 15 përqind. Shumica e OSHC-ve në Kosovë vazhdojnë të angazhohen së pari në rrjete lokale dhe kombëtare, ndërsa pjesëmarrja në rrjete ndërkombëtare është më pak e shpeshtë.

Më shumë dritë mbi nivelet në të cilat OSHC-të në Kosovë angazhohen në rrjete lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare në 2024, 2023, dhe 2021 tregon se në 2024, 42% e OSHCC-ve raportuan pjesëmarrje në rrjetet lokale, 50% në rrjetet kombëtare, dhe 32% në rrjetet ndërkombëtare.

■ Treguesi 3.6.b: Pjesa e OSHC-ve të angazhuara në partneritete ndër-sektoriale me akademinë, partnerët social dhe sektorin privat.

Sipas Anketës së OSHC-ve, në 2024, 53% e OSHC-ve në Kosovë e raportuan angazhim në partneritete ndër-sektoriale me akademinë, partneret social ose sektorin privat. Kjo tregon rezultate të ngjashme me 2023, kur 59% e OSHC-ve raportuan një angazhim të ngjashëm. Krahasuar me 2021, kur 74% e OSHC-ve morën pjesë në partneritete të tilla, kjo tregon një rritje prej 21 % lidhur me përpjekjet e bashkëpunimit midis sektorëve.

Analiza e mëtejshme e të dhënave na tregon për nivelin e angazhimit të OSHC-ve në Kosovë me universitetet, partnerët social, dhe sektorin privat. Në 2024, 34% e OSHC-ve raportuan partneritet me universitete, që është pak a shumë konsistente me 2023 (30%) dhe 2021 (41%). Angazhimi me partneret social (sindikatat dhe organizatat e punëdhënësve) ishte 22% në 2024, krahasuar me 29% në 2023. Partneritetet me sektorin privat u raportuan nga 30% e OSHC-ve në 2024, duke mos treguar ndonjë ndryshim të madh me 29% në 2023 dhe 34% në 2021.

Në 2021, 21% e OSHC-ve nuk raportuan angazhim me ndonjë sektor, përqindje e përafërt me 25% që ishte ishte në 2023 dhe 17% në 2024.

OS 3.7. OSHC-të kanë një financim të diversifikuar.

Treguesi 3.7.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë burim të diversifikuar të të ardhurave nga donatorët.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve	67%
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	54%
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	53%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve të 2024, 67% e OSHC-ve raportuan se kanë burime të ndryshme të të ardhurave nga donatorët, duke shënuar një rritje krahasuar me 2023, kur 54% e OSHC-ve raportuan diversifikim të donatorëve. Rezultate të ngjashme kishte në 2021, kur 53% e OSHC-ve mbështeteshin në disa burime financimi. Rezultatet e 2024 tregojnë një rritje prej 14%.

Numri i OSHC-ve pa diversifikim të të ardhurave nga donatorët ose kanë të paktën një lloj donatori që kontribon në më shumë se 50% të financimit të tyre mbetet i ngjashëm me 47% në 2021 dhe 46% në 2023, megjithëse me një rënie në 33% në 2024.

Përsa i përket OSHC-ve pa ndonjë donator, përqindja ishte 20% në 2024, duke shënuar një rënie prej 16% nga 2023 (36%), dhe rezultate më konsistente 2021 (12%). Ndërsa shumica e OSHC-ve vazhdojnë të mbështeten në fondet e donatorëve, një pjesë e qëndrueshme e organizatave vazhdojnë të jenë pa mbështetje financiare. Midis OSHC-ve që raportojnë se nuk kanë donatore në 2024, shumica e tyre raportuan se nuk kanë qarkullim vjetor, ndërkohë që një përqindje e vogël raportuan një qarkullim nën 5,000 Euro.

Detaje mbi prezencën e donatorëve në Kosovë në 2024 tregojnë variacion në burimet e financimit. Përqindja më e lartë e OSHC-ve në Kosovë, 47%, morën fonde nga fondacionet private të huaja, duke shënuar një rënie krahasuar me 62% në 2023, por një rritje të madhe krahasuar me 27% që ishte në 2021. Financimi nga qeveria qendrore është raportuar nga 20% e OSHC-ve në 2024, një rënie e madhe krahasuar me 59% në 2023 dhe 51% në 2021. Donatorët dypalësh financuan 17% të OSHC-ve në 2024, një rënie e dukshme krahasuar me 52% në 2023 dhe 43% në 2021.

Komisioni Evropian ngelet një burim financimi kryesor, duke mbështetur 34% të OSHC-ve në 2024, krahasuar me 47% në 2023 dhe 46% në 2021, duke treguar një rënie graduale. Organizatat ndër-qeveritare financuan 27% të OSHC-ve në 2024, krahasuar me 44% në 2023. Fondacionet private të vendit ofruan financim për 17% të OSHC-ve në 2024, krahasuar me 21% në 2023 dhe 15% në 2021, duke reflektuar një ndryshim të vogël, por në përgjithësi stabilitet.

Treguesi 3.7.b: Pjesa e OSHC-ve që ngrejnë fonde nga burime të tjera përveç donatorëve, për shembull kuotat e anëtarësisë, donacionet individuale/nga biznesi dhe aktivitetet për gjenerimin e të ardhurave.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	47%
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar	48%
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve	63%

Sipas rezultateve të Anketës së OSHC-ve të 2024, 47% e OSHC-ve në Kosovë raportuan se kanë të paktën një burim tjetër të ardhurash nga burime të tjera, në të njëjtën linjë sikurse në 2023, kur 48% e OSHC-ve raportuan të njëjtën gjë. Krahasuar me 2021, kur 63% e OSHC-ve ishin angazhuar në financime alternative, rezultatet e 2024 tregojnë një rënie të rëndësishme prej 16%.

Një analizë e burimeve të financimit në 2024 zbulon se donacionet individuale përfaqësojnë burimin më

të rëndësishëm të të ardhurave që nuk vijnë nga donatorët, duke dhënë 1–25% të financimit total për 19% të OSHC-ve, duke kaluar 50% të financimit për 3% të organizatave. Kjo u pasua nga biznesi privat që kontriboi 1–25% të financimit për 17% të OSHC-ve, ndërkohë që vetëm 1% e organizatave raportuan se kanë marrë më shumë se gjysmën e financimit të tyre nga ky burim. Kuotat e anëtarësimit luajtën një rol në qëndrueshmërinë financiare, duke mbuluar deri në 25% të financimit për 11% të OSHC-ve.

Të ardhurat e gjeneruara nga bizneset e menaxhuara nga OSHC-të, ndërmarrjet sociale ose aktivitetet e shërbimit përbëjnë 1–25% të financimit për 11% të organizatave, ndërkohë që për 3% të OSHC-ve, ato përbënin më shumë se 50% të buxhetit të tyre total. "Crowdfunding" mbetet burimi i financimit më pak i përdorur, me vetëm 4% të OSHC-ve që bazohet tek ai dhe që kontribon 1–25% të financimit të tyre.

OS 3.8. OSHC-të kanë burime njerëzore efektive, të fuqizuara dhe të zhvilluara.

Treguesi 3.8.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë staf të punësuar.

Në 2024, 71% e OSHC-ve në Kosovë raportuan se punësojnë staf afër shifrës 73% të raportuar në 2023 dhe 2021.

Të dhënat tregojnë për shpërndarjen e stafit të paguar tek OSHC-të në Kosovë, duke krahasuar vitet 2024, 2023 dhe 2021. Në 2024, 26% e OSHC-ve raportuan se nuk kanë staf të paguar, duke treguar stabilitet kur krahasohet me 2023 (27%) dhe 2021 (25%).

Në 2024, midis OSHC-ve që punësojnë staf, kategoria më e madhe konsiston në organizatat me 1–5 anëtarë stafi (31%). Pjesa e OSHC-ve me 6–10 anëtar stafi është rritur në 17% në 2024. Njëkohësisht, OSHC-të që punësojnë 11 ose më shumë anëtarë stafi janë 24% në 2024.

Treguesi 3.8.b: Pjesa e OSHC-ve që kanë politika organizative të burimeve njerëzore.

2024	1 – nuk plotëson standardet	1%
2023	1 – nuk plotëson standardet	2%
2021	1 – nuk plotëson standardet	2%

Në 2024, vetëm 1% e OSHC-ve raportuan se kanë politikat organizative që pasojnë: rekrutimi, diversiteti, barazia dhe përfshirja, barazia gjinore, disiplinimi, ankesat, vlerësimi i punës, tepricat, pagat, bullizmi dhe ngacmimi, mbrojtja e fëmijëve dhe të rriturve vulnerabël. Kjo mbetet konsistente me 2023 (2%) dhe 2021 (2%).

Në 2024, OSHC-të në Kosovë raportuan nivele të ndryshme të adoptimit të politikave të brendshme. Politikat disiplinore ishin prezent në 27% të OSHC-ve, ndërsa 23% kishin procedura të ankimimit. Politika e pagave raportohet nga 12%, dhe 34% kishin masa për adresimin e bullizmit dhe ngacmimit. Politikat për mbrojtjen e fëmijëve dhe të rriturve vulnerabël ishin të pranishme në 35% të organizatave. Kodi i sjelljes është adoptuar nga 42%, dhe 41% kishin politika të konfliktit të interesit. Politikat e sinjalizimit janë raportuar nga 18% dhe politikat e mundësive të barabarta dhe anti-diskriminimit nga 33%. Sidoqoftë, 25% e OSHC-ve raportuan se nuk kanë politika organizative.

Treguesi 3.8.c: Pjesa e OSHC-ve që gjatë vitit të kaluar kanë publikuar vendet e lira për staf dhe vullnetarë.

Ky tregues nuk është vlerësuar.

Treguesi 3.8.d: Pjesa e OSHC-ve që kanë politika organizative për rekrutimin e një fuqie punëtore të diversifikuar.

Të dhëna nga anketa e OSHC-ve tregojnë se në 2024, 25% e pjesëmarrësve raportuan se kanë politikë të rekrutimit dhe politikë të diversitetit, barazisë dhe përfshirjes që aktivisht inkurajon diversitetin e fuqisë punëtore. Përqindja ngelet e vogël, në përputhje me rezultatet e 2023 dhe 2021, kur 21% raportuan politika të ngjashme.

Treguesi 3.8.e: Pjesa e OSHC-ve ku stafi dhe vullnetarët kanë ndjekur një kurs trajnimi vitin e kaluar.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve	78%
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve	77%
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve	79%

Në tre vitet e fundit, pjesa e OSHC-ve ku stafi dhe vullnetarët kanë ndjekur një kurs trajnimi mbetet stable: në 2024, 78% e OSHC-ve raportuan se stafi dhe vullnetarët e tyre kanë marrë pjesë në tëv paktën një kurs trajnimi, 77% në 2023, dhe në 2021 79%.

Bibliografia

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
AIP 2024	Raporti gjashtë-mujor dhe Përmbledhje e Konsultimeve me OJQ-të, Agjencia për Informim dhe Privatësi, Kosovë, Gusht 2024, https://aip.rks-gov.net/en/the-information-and-privacy-agency-discusses-with-non-governmental-organisations-the-achievements-and-challenges-of-the-first-half-of-2024/
BCSDN 2024	Raporti Rajonal Matrica e Monitorimit 2023, Rrjeti Ballkanik për Zhvillimin e Shoqërisë Civile, 2024, https://balkancsd.net/novo/wp-content/uploads/2024/12/89-4-Final-MM-Regional-Report-WBT-2023.pdf
CAF 2021	World Giving Index 2021, Charities Aid Foundation, 2021, https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-research/cafworldgivingindex2021_report_web2_100621.pdf
CAF 2023	World Giving Index 2023, Charities Aid Foundation, 2023, https://www.cafonline.org/docs/default-source/updated-pdfs-for-the-new-website/world-giving-index-2023.pdf
CAF 2024	World Giving Index 2024, Charities Aid Foundation, 2024, https://www.cafonline.org/docs/default-source/inside-giving/wgi/wgi_2024_report.pdf
CY 2022	Krijimi i garancive rinore në BP6: Struktura institucionale dhe një perspektive nga organizatat rinore, Connecting Youth, 2022, https://www.nms.org.mk/wp-content/uploads/2022/06/CY-Policy-Paper-May-2022.pdf
CoE 2024	Opinion ligjor mbi projektligjin Për Komisionin e Pavarur të Medias në Kosovë, Mbrojtjen e Lirisë së Shprehjes dhe Medias (PROFLEX), Këshilli i Evropës, Strasbourg, Maj 2024, https://rm.coe.int/legal-opinion-on-the-draft-law-on-the-independent-media-commission-of-/1680afd33b
CoF 2020	Ligji Për Organizatat Jo-fitimprurëse në Kosovë, Council on Foundations, Washington D.C., 2020, https://cof.org/country-notes/nonprofit-law-kosovo#:~:text=Both%20legal%20persons%20and%20individuals,1
ECNL 2024	Kerkesat e raportimit për OSHC-të, European Center for Not-for-Profit Law, 2024, https://ecnl.org/sites/default/files/files/ECNL-Summary-CSO-Reporting.pdf
EWB 2024	Një seri aktivitetesh të fokusuara në Tregun e Përbashkët Rajonal janë organizuar në qendrat e rajoneve, Ballkani Perendimor Evropian, Tetor 2024, https://europeanwesternbalkans.com/2024/10/28/a-series-of-events-focused-on-common-regional-market-was-held-in-regions-capitals/
RFE 2024	Reagim nga Opozita dhe Media lidhur me KPM, Radio Evropa e Lirë / Radio Liberty, 2024, https://www.evropaelire.org/a/pdk-kushtetuese-ligje-kpm-kpk-/33041705.html
FH 2024	Kombet në tranzicion 2024–Kosova, Freedom House, 2024, https://freedom-house.org/country/kosovo/nations-transit/2024
GoK 2024a	Databaza e Financimit për OJQ-të, Zyra për Qeverisje të Mirë, Qeveria e Kosovës, 2024, https://ojqfinancime.rks-gov.net/en/detailed-listy/
GoK 2024b	Thirrjet Publike për Financimin e Projekteve të OJQ-ve, Zyra për Qeverisje të Mirë, Qeveria e Kosovës, 2024, https://ojqfinancime.rks-gov.net/en/public-calls/

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
GoK 2024c	Rregullore (Qrk) - Nr. 17/2024 E Punës së Qeverisë, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2024, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=92322
GoK 2024d	Platforma Superpuna, Ministria e Financave, Puna dhe Transferrat, Qeveria e Kosovës, https://superpuna.rks-gov.net/
GLPS 2025	Programi i reformave i Kosovës: Hendeku midis planifikimit dhe zbatimit, Besar GËRGI, Group for Legal and Political Studies (GLPS), 2025, https://legalpoliticalstudies.org/wp-content/uploads/2025/02/GLPS-Policy-Brief-Kosovo-RA-gaps-and-challenges-in-implementation.pdf
IMF 2024	Republic of Kosovo: 2024 Article IV Consultation and Third Reviews under the Stand-By Arrangement and the Arrangement under the Resilience and Sustainability Facility – Press Release; and Staff Report, IMF Country Report Nr. 24/364, International Monetary Fund, Washington D.C., 2024, https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2024/364/article-A001-en.xml
IREX 2024	VIBE 2024 – Kosovo Report, IREX, 2024, https://www.irex.org/sites/default/files/VIBE_2024_Kosovo.pdf
Koha 2024	Qeveria aprovon amendamentet në Ligjin kundë pastrimit të parave, Koha Ditore, 2024, https://www.koha.net/en/arberi/qeveria-miraton-ndryshimet-ne-ligjin-kunder-shpelarjes-se-parave
KAS 2021	Agjensia e Statistikave e Kosovës Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP), Q4 2021 https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/5041
KAS 2023	Agjensia e Statistikave e Kosovës Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP), Q4 2023, https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/8235
KAS 2025	Agjensia e Statistikave e Kosovës Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore (AFP), Q4 2024, 2025, https://ask.rks-gov.net/Releases/Details/8559
KCSF 2024	Analiza krahasuese e praktikave ndërkombëtare mbi kërkesat e raportimit financiar për OSHC-të, Fondacioni Kosovar i Shoqërisë Civile (Kosovo Civil Society Foundation), 2024, https://kcsfoundation.org/wp-content/uploads/2024/05/Comparative-analysis-of-international-practices-on-financial-reporting-requirements-for-CSOs.pdf
GoK 2024e	Qeveria e Kosovës, Reformat dhe Rritja në Ballkanin Perendimore: Programi i Reformave i Kosovës, 2024, https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/10/RGF-Kosovo-Reform-Agenda.pdf
KLI 2024	Raporti I shoqërisë civile mbi zbatimin e Kapitullit 2 (Parandalimi) dhe Kapitullit 5 (Rigjallërimi i mjeteve) i Konventës së Kombeve të Bashkuara Kundër Korrupsionit në Kosovë, Kosovo Law Institute & UNCAC Coalition, Prishtinë, August 2024, https://uncaccoalition.org/wp-content/uploads/FINAL-Kosovo-paralel-report-on-UNCAC-implementation-Kosovo-Law-Institute-UNCAC-Coalition-22-August-2024.pdf
KPST 2021	Raporti Vjetor 2021, Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës, Prishtina, 2021, https://trusti.org/wp-content/uploads/2021/12/AnnualReport2021_eng_web.pdf
KPST 2023	Raporti Vjetor 2023, Fondi i Kursimeve Pensionale i Kosovës, Prishtina, 2023, https://trusti.org/wp-content/uploads/2023/12/AnnualReport2023_eng.pdf

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
KWN 2024	Një analizë gjinore e Planit të Rritjes së BE-së: Programi i Reformave i Kosovës, Kosovo Women Network, 2024, https://womensnetwork.org/wp-content/uploads/2024/12/Gender-Review-of-EU-Growth-Plan-Reform-Agenda-Kosovo_2024.pdf?utm
FOL 2024a	Pastrimi i parave në Kosovë: Theksi mbi aktivitetin kriminal, Levizja FOL, Prishtina, 2024, https://levizjafol.org/wp-content/uploads/2024/10/75-Money-Laundering-ENG03.pdf
FOL 2024b	Si mundet Kosova të përmirësojë angazhimin e palëve të interesuara në procesin e negociatave të aksesimit në BE?, Levizja FOL, Dhjetor 2024, https://levizjafol.org/wp-content/uploads/2024/07/Kosovo-improve-consultation-ENG_FINAL.pdf
MFRR 2024	Ligji i Medias në Kosovë mundëson kapjen politike të organit rregullator të medias, Media Freedom Rapid Response, European Centre for Press and Media Freedom, 2024, https://www.ecpmf.eu/kosovos-media-law-enables-political-capture-of-media-regulatory-body/
MCYS 2024	Strategjia Për Rininë 2024–2032, Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve, Prishtinë, 2024, https://www.mkrs-ks.org/repository/docs/STRATEGJIA_SHTETERORE_PER_RINI_2024-2032_EN.pdf
MoF 2017a	Rregullore MF – Nr. 04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2017, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=14831
MoF 2017b	Rregullore MF – Nr. 04/2017 Për Kriteret, Standardet, dhe Procedurat e Financimit Publik për OJQ-të, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2017, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=14831
MoIA 2024a	Rregullore (MPB) Nr. 06/2024 Për Përfshirjen e Policisë në Ngjarjet Publike, Ministria e Punëve të Brendshme, Prishtinë, 2024 (linku nuk është link not accessible)
MoIA 2024b	Rregullore (MPB) Nr. 01/2024 Për Themelimin, Përbërjen, Mandatin, Detyrat dhe Përgjegjësitë e Komisionit të Ankesave për Organizatat Joqeveritare, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2024, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=96922
MoIA 2023	Rregullore Nr. 03/2023 Për Komisionin e Ankesave Për Tubimet Publike, Policia e Kosovës, Prishtinë, 2023, https://www.kosovopolice.com/wp-content/uploads/2023/05/REGULATION-MIA-NO.-03-2023-ON-THE-DUTIES-RESPONSIBILITIES-COMPOSITION-AND-MANDATE-OF-THE-MEMBERS-OF-THE-APPEALS-COMMISSION-ON-PUBLIC-GATHERINGS.pdf
OECD 2024	Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Kosovo, OECD Publishing, Paris, 2024, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/01/public-administration-in-kosovo-2024_d9378da9/a53fce6b-en.pdf
OECD 2025	SIGMA Monitoring Reports, Public administration in Kosovo* 2024, Assessment against the Principles of Public Administration https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/01/public-administration-in-kosovo-2024_d9378da9/a53fce6b-en.pdf
OGG 2022	Raport Vjetor mbi Financimin Publik 2021, Zyra për Qeverisje të Mirë, Zyra e Kryeministrit, Kosovë, 2022, https://ojqfinancime.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/06/AnnualReport2021.pdf

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
OGG 2024a	Raport Vjetor mbi Financimin Publik 2021, Zyra për Qeverisje të Mirë, Zyra e Kryeministrit, Kosovë, 2024, https://ojqfinancime.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/06/RaportiVjetor_per_financim_2023SQ.pdf
OGG 2024b	Raport Vjetor mbi Konsultimet Publike në Qeverinë e Republikës së Kosovës për 2024 Zyra e Kryeministrit, Kosovë, 2025, https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Docs/Doc-6821edf74bac1.pdf
OPM 2024a	Lista e Koncept Dokumenteve për 2024, Qeveria e Kosovës, 2024, https://kryeministri.rks-gov.net/blog/lista-e-koncept-dokumente-2024/
OPM 2022	Rregullat e Punës së Këshillit për Bashkëpunim të Qeverisë me Shoqërinë Civile, Qeveria e Kosovës, 2022, https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/11/Rregullat-e-Punes-se-Keshillit-per-Bashkepunim-te-Qeverise-me-Shoqerine-Civile.pdf
OPM 2024b	Qeveria adopton Programin e Reformave në kuadrin e Instrumentit të BE-së për Reforma dhe Rritje për Ballkanin Perendimor, Qeveria e Kosovës, Tetor 2024, https://kryeministri.rks-gov.net/en/blog/the-government-adopts-the-reform-agenda-under-the-eu-reform-and-growth-facility-for-the-western-balkans/
OGP 2024	Vështrim mbi Planin e Veprimit të Kosovës 2023–2025, Partneriteti për Qeverisje të Hapur, 9 Dhjetor 2024, https://www.opengovpartnership.org/documents/kosovo-action-plan-review-2023-2025/
OSCE, ODIHR, 2015	Udhëzimet e OSCE/ODIHR për lirinë e asociimit, Varshavë 2015 https://www.osce.org/files/f/documents/3/b/132371.pdf
OSCE 2024	Deklaratë mbi Ligjin e ri Për Komisionin e Pavarur të Medias, Misioni i OSBE-së në Kosovë, Prishtinë, 2024, https://www.osce.org/mission-in-kosovo/572641
RCC 2023	Indeksi i Barometrit Publik Ballkanik 2023, Këshilli Rajonal i Bashkëpunimit, 2023, https://www.rcc.int/balkanbarometer/results/2/public
RCC 2024	Indeksi i Barometrit Publik Ballkanik 2024, Këshilli Rajonal i Bashkëpunimit, 2024, https://www.rcc.int/balkanbarometer/results/2/public
RK 2024a	Projektligj Nr. 08/L–333 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 05/L–096 Për Parandalimin e Pastrimit të parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit, Kuvendi i Kosovës, 2024, https://www.kuvendikosoves.org/eng/projektligjet-dhe-ligjet/draftlawopen/?draftlaw=574
RK 2024b	Projektligj Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 05/L–096 Për Parandalimin e Pastrimit të parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit, Zyra e Kryeministrit, 2024, https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/11/Projekligji-per-plotesim-ndryshimin-e-Ligjit-Nr-05-L-096-per-PPP-LF.pdf
RK 2009	Ligji Nr. 03/L–145 Për Fuqizim dhe Pjesëmarrje të Rinisë, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2009, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2654
RK 2011	Ligji Nr. 04/L–014 Për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2011, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2755
RK 2015	Ligji Nr. 05/L–028 Për Tatimin në të Ardhurat Personale, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2015, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11014

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
RK 2016	Ligji Nr. 05/L-031 Për Procedurën e Përgjithshme Administrative, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2016, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12559
RK 2018a	Ligji Nr. 06/L-016 Për Shoqëritë Tregtare, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2018, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16426
RK 2018b	Ligji Nr. 06/L-022 Për Ndërmarrjet Sociale, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2018, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18187
RK 2019a	Ligji Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asocimit në Organizatat Jo-Qeveritare, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2019, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=19055
RK 2019b	Ligji Nr. 06/L-105 Për Tatimin në të Ardhurat e Korporatave, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2019, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=20988
RK 2024c	Ligji Nr. 08/L-142 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjeve që Përcaktojnë Shumën e Beneficionit në Lartësi të Pagës Minimale, Procedurat e Caktimit të Pagës Minimale dhe Shkallët Tatimore në të Ardhurat Personale Vjetore, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2024, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=96360
RK 2024d	Ligji Nr. 08/L-182 Për Konfliktet Administrative , Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2024, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85181
RK 2023	Ligji Nr. 08/L-166 Për Tubime Publike , Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2023, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=70935
RK 2024e	Ligji Nr. 08/L-188 Për Plotësimin dhe Ndryshimin e Kodit Nr. 06/L-074 Penal i Republikës së Kosovës, Ministria e Drejtësisë, Kosovë, Nëntor 2023, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=84232
RK 2024f	Ligji Nr. 08/L-244 Për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 06/L-043 Për Lirinë e Asociimit në Organizata Joqeveritare, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2024, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=85110
RK OPP	Platforma Online për Konsultimet Publike, Zyra e Kryeministrit, Qeveria e Kosovës, https://konsultimet.rks-gov.net
RK 2016	Rregullore Nr. 05/2016 Për Standardet Minimale për Procesin e Konsultimit Publik, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Prishtinë, 2016, https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15036
RPHS 2024	Raport mbi amendamentet në Ligjin Për Tatimin në të Ardhurat Personale, RPHS Law Firm, 2024, https://rphs.law/the-law-on-personal-income-tax-is-amended/#:~:text=1.of%20the%20amount
SIGMA 2024	Administrata Publike në Kosovë, Raportet e Monitorimit të SIGMA, 2024, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/01/public-administration-in-kosovo-2024_d9378da9/a53fce6b-en.pdf
TAK 2024	Plani i Integritetit 2024-2026, Administrata Tatimore e Kosovës, Prishtinë, 2024, https://www.atk-ks.org/wp-content/uploads/2024/02/ENG-Tax-Administration-of-Kosovo-Integrity-Plan-2024-2026.pdf
TAK 2023	Plani Strategjik, Administrata Tatimore e Kosovës, Prishtinë, 2023, https://www.atk-ks.org/wp-content/uploads/2023/11/ENG-ATK-Plani-Strategjik-1.pdf
UNCAC 2024	Raporti Paralel i Shoqërisë Civile – Kosova, Koalicioni UNCAC, Prill 2024, https://uncaccoalition.org/uncacparallelreportkosovo/

Ref e shkurtër	Titulli dhe përshkrimi
VoA 2024	Avokatët japin alarmin rreth Ligjit të ri për median, Zëri i Amerikës, 2024, https://www.voanews.com/a/advocates-sound-alarm-over-kosovo-s-new-media-law/7724910.html
ODIHR 2015	Udhëzimet për lirinë e asociimit, OSBE, ODIHR, 2015, https://www.osce.org/files/f/documents/3/b/132371.pdf
ECHR 2008	Rasti i Ismayilov kundër Azerbaixhanit (Aplikimi Nr. 4439/04), Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, 2008, https://hudoc.echr.coe.int/en-g#{"itemid":["001-84461"]}
RK 2008	Kushtetuta e Republikës së Kosovës, https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=31730